

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 26 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 6-hatásos petit sor egyszer 20 fillér.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyitási sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, augusztus 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Bűnösök és börtönök.**
- A néppárt szocialista világításban.**
- A választások.**
- Az új-pesti állatorvos és az osztrák földmívelési miniszter.**
- Szelle butorai.**
- A ruhatisztító gróf.**
- Fogaras víz alatt.**
- Vértörvényszék a cigánytanyán.**
- Tina di Lorenzo ékszerai.**
- Esredes és önkéntes párbaja.**
- Vasuti bejárás a megyében.**
- Tárca: Sötét szobában.** Irta: Cyprián.
- Csarnok: A bácskai oroszán.** Irta: Kemechey Jenő.

Bűnösök és börtönök.

Arad, augusztus 9.

Bámulatos dolog, de igaz, hogy ma a filozófiának két lángeszű regényíró ad formát, irányt és tartalmat: Zola és Tolsztoj.

A szegénységgel és nyomorúsággal küzdők áldott prófétája: az öreg Tolsztoj épp most haldoklik. Talán nála jobb ember nem élt soha a földön. Valóságos evangelista, aki azt tette, amit írt, s azt írta, amit tett. O is, mikép nagy kartársa: Zola, az emberi nyomort és a bűnt buvárolta. Műveinek jóformán az a fő tanulsága, hogy minden emberi intézmény gyarló, minden egyéb érzélem hiábavalóság és hiúság, csak a szeretet, az örök szent érzélem, csak a bocsánat a javulás valóságos eszköze, csak a tisztaság és őnzetlenség a valóságos erények.

Megvallom, hogy évtizedek óta belemerültem Tolsztoj és Zola műveibe. Le-

het, hogy ítéletem ferde, filozófiai álláspontom félszeg, de bevallom a véleményemet: én azt hiszem, hogy ha valami-kor megjavul az emberiség, ha valami-kor igazság és szeretet fog lakozni a földön, az bizonyosan e nagy emberek tanainak a követése nyomdokán következ-
 zik be.

Tolsztoj évtizedek óta harcol a börtönök ellen. Nem kell börtön, mivel az sem mire sem való. Osszegyül a börtönökben minden, ami csak gonosz a világon s a kölcsönös hatás révén még gonoszabbá fokozza a gonoszt!

Bevonulnak oda például jóra való, becsületes parasztleányok, akik duhajkodásból, részegség közepette súlyos testi sértést követtek el. Talán meg is halt az áldozat s négy-öt éven át ült odabenn a legény, a vén gonosztevők veszedelmes akadémiájában, s kész rablógyilkosként hagyja el a börtönt, mivel ott a Sobri és Patkó tradícióin táplálkoznak az elmék s annak van odabenn legtöbb „becsülete“, aki a legrettentőbb gonoszságot beszél önmagáról.

Valami fiatal kereskedősegéd megbotlik. Éretlen, könnyelmű fiu, aki korhelyek társaságában vigad, szerelmes lesz és hozzányul az üzlet pénzéhez. Bezárják és odabenn tökéletes csalóvá, hamisítóvá képezi ki magát s utóbb legveszélyesebb ellenségévé válik — a mások vagyonának.

Valami kis lopás végett bezárják a megtévedett embert, szemlesütve, szegyenkezve megy be a börtönbe, azért, mivel lopott. Majd ha onnan kijön, akkor

már azt fogja szégyelni, hogy keveset lopott, kicsinyben dolgozott.

Mert odabenn kitünő mesterekkel lön barátkozása. Hirneves betörőkkel, nagy kasszatolvajokkal és egyebekkel, akik meg-növesztik lelkében a bűn iránt való hajlandóságot s mint szakképzett, ambiciózus betörő tér vissza a világba.

A börtönnek három főfeladata van, u. m. a javítás, a büntetés és a társadalom biztonságának védelme. Tolsztoj elmélete szerint, amihez csatlakozik az én szegényes észjárásom is, a börtön egyik feladatának sem felel meg. Nem javít, hanem ront. Nem büntet, hanem lelkileg és testileg tönkretesz. Nem védi a társadalmat, hanem veszélyezteti.

A nagy orosz emberbarát határozott hive a halálbüntetésnek, úgy a testi fenytéknek és igaza van. Az emberi életre veszélyes, javíthatlan gonosztevőt ép úgy meg kell semmisíteni, mint például a veszett kutyát.

Másrésről jobb, helyesebb és erkölcsi szempontokból hasznosabb testi fenytékekelt sujtani kisebb bűncselekmények elkövetőit, mint hónapokra bedugni a romlás és erkölcsi fertőzet iskoláiba: a börtönökbe.

Ennek a fenytéknek nem szabad a tortura jellegével birni, általában pedig veszélytelennek s inkább lealázónak és gyalázatosnak, mint fájdalmasnak kellene lennie.

A börtönnek szűk területre kellene szorítkoznia s jó volna beszüntetni a társas elzárást. Csak magánzárkából kellene ál-

TÁRCA.

Sötét szobában.

Irta: Cyprián.

Az adlaknál ülő két leány letette kézimunkáját. Sötétedett. Már egymás arcát sem láthatták és jól esett úgy csendeskén elbeszélgetni. Halk, nyujtott szavakkal, amint az érző ember legtöbbszörre önkéntelenül alkalmazkodik a természethez. A nappal tiszta ragyogásában vidáman, élénken hangzik a beszéd, a lenyugzó nappal elhalik s a sötétségben monotonná, lágygyá válik, mintha a sötétség nemcsak a tárgyak, de a hangok színét is eivenné. Ilyenkor ábrándani jó, vagy ismeretlen titokzatosságokról beszélgetni, vagy veszedelmes kalandokat, vagy kísérteties meséket hallgatni, olyasmit szóval, amiben nincs bizonyosság s aminek a sötétség kölcsönöz valószínűséget.

— Szeretek így üldögelni, Márta, a sötétségben. Azon gondolkodom, vajjon ha veled így ismerkedtem volna meg, milyennek képzeltem volna el az arcodat?

— Nos, alig hiszem, hogy eltaláltad volna az igazat. Ugy képzelem, ha nem lát az ember, hát a szive után indul. A vak például a hang színéből, a kézszerítésből ítéli meg, jó vagy rossz ember áll-e előtte. A sötétben tehát

rajtunk is többé-kevésbé ösztönünk uralkodik. Nem csalhat meg az eszem, a szív pedig magára hagyatva, rendesen igaz uton jár. Nem magamtól tudom, hanem egy jó barátamtól, aki vak ember ismeretére sokat adott. Ő szokta mondani, hogy többre becsüli egy romlatlan lelkű leány ösztönét a saját tudásánál. Nem vagyok éppen a jószág mintaképe, de mégis sokat adok első érzéseimre.

— Az igaz, hogy a szem gyakorta megcsal. Egy érdekes arc sokszor eivonja figyelmünket a fej ürességétől vagy a szívönzésétől. Rut arc mögött viszont könnyen vagyunk hajlandók rut lelket is keresni. A vak valószínűleg nem esik ilyen tévedésbe és azt hiszem, nem ártana, ha az emberek is sötétben ismerkednének össze.

— Kedvem volna egyszer megpróbálni Például az ugynevezett komoly szándéku ifju urakat sötét szobában kellene bemutatni. Fogadni mernék, hogy rövid idő alatt tisztába jönnék velük. Mit gondolsz Olga?

Olga nevetett:

— Eppen kapóra jött. Unokatestvérem ma érkezett vidékről és bejelentette látogatását. Azt hiszem, nemsokára bekopogtat. Anyuskát megkérem, ne gyujtasson lámpát és roppant mód kíváncsi vagyok, milyennek képzelitek egymást például egy félórás beszélgetés után.

— Komoly szándéku ur? Nőtlen?

— Nőtlen! Egyebet nem tudok és nem

mondok. Te sék igazolni tudós barátod tanítását. Jól vigyázz, hogy szived helyén maradjon és el ne veszítsd a sötétben, mert lámpavilágnál nehezen akadsz rá. Jó lesz?

— Pompás. Csak kibírjam kacgás nélkül. — A próba érdekel és ugyancsak fogok ügyelni magamra. — Eppen csengetnek!

Az előszobából ajtónyílás és erős férfias lépések zaja hallatszott be.

— Nem valami nyápic gigerli, az bizonyos — mondta Márta nevetve — s hangja után ítélve komoly ember is.

Valaki mély, bariton hangon kérdezősködött. Azután kopogtatott. Erősen, határozottan, röviden. Mártának éppen csak annyi ideje volt, hogy megjegyeztesse:

— Orvos lehet. Azok szoktak ily röviden kopogni!

A másik pillanatban valaki belépett a sötét szobába. Olga rákiáltott:

— Maradj ott helyben, György. Bemutatom neked egy igen kedves barátnőmet, Grónay Mártát. De egy darabig sötétben maradunk. Fodásról van szó. Kíváncsi vagyok, pusztán e beszélgetés után elképzelhet-e egymást magának két ember. Jól vigyázz tehát nyelvedre, mert Márta filozófiát tanul.

— Ha vigyáznék nyelvemre, már nem ismerhetne meg. Minden hazug ember a nyelvére vigyáz s minden őszinte a szívé e.

— A nyelvre azonban nem lehet vigyázni,

lania s az elitáltakat éppen úgy el kellene különíteni egymástól, mint a vizsgálati foglyok el vannak különítve. A zömét az elitáltaknak pedig új gazdasági és társadalmi viszonyok közé kellene helyezni deportáció útján.

Jó volna megadni a javulás és boldogulás lehetőségét és feltételeit.

Különbféle fokozatu fegyengyarmatok létesítése számtalanszor humánusabb, hasznosabb és erkölcsileg jutalmazóbb, mint a börtönök rettenetes szisztémája, melyek határozottan melegágyai a rendkívüli és irtózatossá bűnöknek.

A bocsánat és javítás rendszerét teszi Tolsztoj a büntetés helyére s ez mindenestre nagy gondolat, méltó a mi időnk humánus szelleméhez!

K. B.

A néppárt

szocialista világitásban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 9.

A közelgő választásokra való tekintettel az országos *szociáldemokrata-párt* felhívást bocsátott ki, a melyben összefoglalja kívánságának sarkolatos pontjait. Van a felhívásnak egy rendkívül érdekes része, melyben a pártokat, főleg pedig a *néppártot* ismerteti. Ime, így ír nek róla:

A néppárt volna a harmadik országgyűlési párt, mely a nép bizalmára és a szavazók szavazatára pályázik. Papi reverendában jelenik meg, s a feszületet forgatja, hogy a reverenda és a feszület mögé bujtassa megrontó terveit, melyekkel a népet akarja körülhálózni.

Ha nyíltság, becsületesség és őszinteség volnának vezérelvei, nem szorulna olyan eszközök használatára, melyeknek mindenütt lehet helyük, csak ott nem, a hol a mai választási rendszer következtében a pizsoktól büzlük minden. De hát az egyház és papjai nem riadnak vissza attól sem, hogy a pizsokban megfürdesék azt a keresztet, melynek tisztaságára ők esküsznek a lehangosabban. Nem a kereszt, hanem a papság diadala a főcél náluk. A papi hatalom visszaállítását a maga középkori formájában lebeg előttük. Ez a hatalom a cél és ez a cél, ő szerintük, bir azzal a joggal,

hogy bemocskálják érte a keresztet és a reverendát.

A néppártnak már születése is óriási hazugság volt. Hazugság, ravaszság, kétszínűség között fogantatott. Hazugság volt a neve, ravaszság az elkeresztelése és kétszínűség a bemutatása. Mert mik a néppárt alkotó elemei? A papság és az arisztokrácia. Ez a két társadalmi réteg mindenkoron és mindenütt azon fáradozott, hogy a maguk hatalmát minél hosszabb időkre biztosítsák. Osszeállott tehát a két osztály, hogy a maguk részére meghódítsák a nép széles rétegeit. Elkeresztelték magukat néppártnak, mert csakis e széphanzású névvel remélték ellensúlyozni azt az undort és ellenszenvet, melyet a nép alsó rétegei az ő kizsákmányolói: a papság és a nagy urakkal szemben érez. Programjukba csaletekként felvettek olyan pontokat is, melyek arra volnának hivatva, hogy a népet kizsákmányolókalszemben megvédelmezzék. S éppen ezekben a pontokban rejlik az az óriási hazugság, ravaszság és kétszínűség, mely a néppártot születésétől kezdve jellemzi.

Mert nézzük csak közelebbről ezt a pártot. Nagy urakból, gazdag földbirtokosokból, papokból és milliomos püspökökből áll. Egyszóval a nagytőke szervezkedett itt politikai párttá. S most nézzük tovább, hogy a politikai párttá szervezkedett nagy tőke mit ígér programjában? Igéri, hogy istápolója akar lenni a vagyontalan és két keze munkájából élő munkásoknak. Hazugság, egatverő hazugság! Hol léteznek az a tőke, mely segíteni akarna s ne kizsákmányolni? A tőkének legelemibb életfeltétele a kizsákmányolás, mert e nélkül elpusztul. S hát képzeltető, hogy a tőke a maga megsemmisítésén munkálkodnék? Képzeltető akkora önzetlenség a tőkétől, hogy ő maga szívesen pusztulna el, ha csak az elszegényedett népen segíthetne ezáltal? De képzeltető-e mindennekefelett, hogy a magyarországi papság és a magyarországi nagybirtokosság ilyen szerepre vállalkoznék? O, a papság és a földbirtokosság jól ismert társadalmi osztályok s eddigi működésük, közgazdasági tevékenységük minden mellett bizonyíthat, csak a mellett nem, hogy a maguk kárára fellendítenék az inségbe jutottak sorsát. Más itt a cél.

A középkori sötétség e párt éltető eleme; mikor a nép vak és süket rabszolga, nyuzni

lehet a nélkül, hogy kinzójának körülnézzen. Nekik a nép csak arra való, hogy lecsapják, megnyuzzák a sok ezer holdasok, a hitbizományosok érdekében. A világosság terjesztése helyett annak útját állani igyekeznek; a tudás helyett a tudatlanságot, az öntudat helyett a szolgálai meghunyaszkodást, a szabadság helyett rabbilincset kívánnak a nép számára. Kezükben az erkölcs erkölcstelenséggé, az igazság hazugsággá lesz. Ezt a pártot felvilágosult, ép érzelmű ember nem pártolhatja, mert saját romlásának lesz előidézője.

De nem is a nép felvilágosultságára építenek ők! Ellenkezőleg. Butitnak, hazudnak, csak hogy megejthessék azt a népet, mely már-már kisiklott körmeik közül. Ki is várna egyebet a papoktól?! Már Petőfi megmondta: „Hol pap emel szót, ott az igazság megfeszítettik.“ Ez úgy is van. A vallás örve alatt a legnagyobb galádságokat követik el s tudatlan népre a saját akaratukat Isten parancsaként tukmálják rá. Ha rossz, korrumpált valamennyi polgári párt, rosszabb, károsabb ez a papok pártja valamennyinél. Azt a középkort akarja ez megvalósítani, mikor a papok szavának ellenszegülőt kintpadra vonhatták s ezerszeresen megkínózták — kivégezhetők. Azt a kort, mikor a nemes a jobbágyot megkorbácsoltathatta, agyonverhette; mikor egy ország zsarnoka előtt hason kellett csuszni az egész országnak, mikor egy telhetetlen kedvéért mézszárszékre vittek százezreket.

A pénz ezeknek az istenük, azt imádják, a körül táncolnak félőrülten s annak a kedvéért képesek egész országot megnyuzni, koldussá, nyomorulttá tenni. Kétkulacos szörnyek ezek; mások a faluban, mikor a nép előtt monyják el hazug prédikációikat és mások a palotákban, hol a nagy urakkal együtt tobzódznak, tivornyáznak. A kevés pénzü emberek baja őket soha nem háborgatja, azok helyzetén cseppet sem aggódnak.

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

London, augusztus 9. *Kitchener* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: De *Villiers* bur parancsnok és két lovaszászlós Warmbathban megadta magát. De *Villiers* a

az éppen a hazug embert csalja meg, a szívre meg nem szükséges, mert ő vigyáz reánk — szolt Márta. Jöjjön a hangom felé, ott ráakad a kezemre.

A férfi tétovázva tett pár lépést előre. Kinyújtott keze csakhamar megtalálta a leányt és érezte a finom, puha ujjak könnyed szorítását. A helyzet szoktalansága valahogyan zavarba ejthette, mert hangja habozóvá vált:

— Ne vegye rossz néven, kérem, ha ostobaságokat mondok. Megszoktam, hogy az arckifejezéshez alkalmazzam beszédem tárgyát és nem tudom, mi érdekelheti önt.

Márta elnevette magát:

— Eppen ez érdekel. Hisz ha alkalmazza beszédét az emberek arcához, egyebet sem tesz, minthogy a nyelvére vigyáz. Nos nem bánom, tegye föl, hogy valamely kifejezése van arcomnak. Mit fog mondani?

— Azt, hogy ne gunyolódjék. Szinte látom, hogy nemcsak ajkával nevet, de szemével is.

— Valóban, szemem nem tud külön is nevetni. De ha lélektani tanulmányt akarunk tenni, aránylag rövid idő alatt, nem vitatkozhatunk elvi kérdéseken. Van-e valami különös vágya szívének?

— Igen. Hogy önt minél hamarább láthassam.

— Udvariasságnak megjárja, de nem elégit ki.

Az ajtó bacsapódott, valaki kiosont a szobából. Márta ismét nevetett.

— Egyedül maradtunk. Keressen egy széket és üljön le. Ugy veszem észre, elég közel talált hozzám. Van-e hát valami különös vágya, vagy volt-e, vagy lesz-e?

A férfi hangja suttogva hangzott:

— Így maradni a sötétben és hallgatni a hangját. Őszinte vagyok és bevallom, hogy hangjának olyan zenéje van, hogy alig tudok figyelni értelmére.

— Bóknak is vehetem, gorombaságnak is. Különbben a zene jobban hat a szívre a sötétben. Ki nem szeret a félhomályban zongorázni? Részemről nagyon. A fület nem zavarja a szem s a szív egyedül az akkordokat fogja fel. Szereti a társaságot?

— Nem. Olyan értelemben tudniillik, ahogyan a társaságot veszik. De egy-két rokonlélekkel mindig szívesen cserélem ki gondolataimat. Innen van, hogy a társalgás néha felüdit, néha fáraszt.

— Ebben megegyezünk. De a férfiak vagy a nők társaságát szereti inkább?

— Némely nőét inkább, mint a legtöbb férfiét. A férfiak egyrésze hivatalos dolgaikkal, más része léha kalandjaival tartja az embert. A többi okoskodik és önzését takargatja. Ha már dolgoznom kell és tanulnom úgy is, a társaságban szívemet akarom részeltetni. Es szívem üdülést jórészt csak a nők közében talál.

— Es nem fél, hogy veszedelembe jut?

— Szeretném, ha ugynevezett veszedelembe jutna. Nem látom céloamat a világban és

félelek, hogy már talán elestem tőle. Valami van bennem, amit a nők nem értenek meg. Nem vagyok eléggé hajlékony, vagy finom, vagy udvarias...

— Vagy bátor!

A férfi egy kicsit gondolkodott:

— Lássá, lehet, hogy igaza van. De a férfi bátorságát a nő szimpatiaja szüli. Ha észre venném, hogy egy jó és tiszta szívű leány vonzódik hozzám, azonnal bátor lennék.

— Nem jól okoskodik. A vonzódást éppen a bátor határozottsággal ébreszti fel. Ambár én úgy képzelem, magától születik. Szavak nélkül, előre megfontolt szándék nélkül a titkosatos összzetalálkozása e két szívnek, melynek nincs szüksége semmi külső segítségre. Akármit beszélnek a praktikus emberek, nem hiszek az ugynevezett összehozott házasságokban.

— Én sem — szolt halkán a férfi. — Valamikor régen úgy képzeltem, hogy él valahol a messzeségben egy leány, kit jóságos végzettem nekem szánt. El és én találkozom vele. Találkozom vele és megérezem, hogy ő az. Anynyira hittem ezt, hogy néha-néha önmagát csalta meg szívem. De az apró csalódások sohasem tudták megtörni hitemet. Maradt mindig valami kis reménység, hátha még nem késő, hátha vár reám, hátha még én is boldog lehetek. És olykor viharosan dobog a szívem, ha erre gondolok.

A hangja remegett s a széket valamerre húzta. Márta nyugtalan lett a sötétségben. Ugy rémlett neki, hogy látja a férfit, előre hajolva,

Bayer parancsnoksága alatt álló csapatok másodparancsnoka volt.

Durban, augusztus 9. *Kitchener* nagyon szigorú proklamációt becsátott ki. Azt hiszik, hogy Durbanban ezt a proklamációt nagyon fogják helyeselni, mert a háború befejezésére szigorú rendszabályokat tartanak szükségesnek.

Az acélmunkások sztrájkja.

New-York, augusztus 9. Az ir érsek Bartfordban (Connecticut) egy katolikus gyűlésen beszédet mondott, a melyben tagadta, hogy *Mak Kinley* elnöknel és nagy pénzesembereknél közbenjárni szándékozik az acélmunkások sztrájkja ügyében. Hír szerint az acéltrust döntő befolyás szerzett a Shelby-csőműveknél, a melyekhez 15 gyár tartozik összesen 500 tonna évi termékkel.

A választások.

— Az Aradi Közlöny tudóstóljától. —

Budapest, augusztus 9.

Az egész országban erősen megindult már a választási mozgalom, pedig -- mint igen jó helyről értesülünk -- a választások *semmi esetre sem lesznek meg november vége előtt, sőt az sincs kizárva, hogy decemberre maradnak.*

A dolog ugyanis úgy áll, hogy van egy csomó törvényhozási teendő, a melyet az esztendő végéig okvetlenül el kell intézni, hogy az alkotmányos kormányzás lehetősége fenakadást ne szenvedjen. Így első sorban szükség van budgettörvényre, ha mindjárt budgetprovizorium alakjában is. A kormány mindenesetre nagyon óhajtaná, ha az 1902-iki végleges költségvetési törvényt még ezzel az országgyűléssel intéztethetné el, mert így eleje vétetnék azoknak az alkotmányjogi vitáknak, a melyek különben okvetlenül támadni fognak abban a kérdésben, tárgyalhatja-e az új országgyűlés a közösügyi költségeknek azt a budgettételét, melyet még a régi országgyűlés mandátuma alapján eljárta delegáció állapított meg.

Erre azonban aligha lesz elegendő idő, így tehát a kormánynak be kell érnie azzal, hogy a jövő év első hónapjaira indemnitást kér, még pedig még a mostani országgyűléstől. A választások kiírása s az új országgyűlés egy-

behívása ugyanis semmi esetre sem történhetik meg már olyan időn belül, hogy a december 31-iki lejárati törvényhozási teendőket még elvégezhesse. Mert hiszen eddig a terminusig el kell intézni a budgettörvényen felül még a horvát-magyar pénzügyi egyezmény dolgát, is, valamint gondoskodni kell a december 31-én szintén lejárató védelőtörvény hatályának meghosszabbításáról.

Már pedig, tekintve azt hogy az új országgyűlés idejét első sorban a megalakulás, azután pedig a felirati vita fogja elfoglalni, teljes lehetetlenség hogy ezen ügyek elintézésére is ideje juthasson. Ugy a pénzügyi felhatalmazás mint a horvát egyezmény és véderő-törvény dolgát tehát a kormány még ezzel az országgyűléssel szándékozik elintézni, még pedig előreláthatólag újabb provizoriumokkal.

Egyszóval, a szeptember 8-án újra összehívó országgyűlésnek annyi dolga jut még, hogy életének természetes és törvényes végét aligha lehet jelenteneyebb idővel megrövidíteni. Az új választások kiírása mindenesetre attól függ, hogy mikorra végez a mostani országgyűlés a budgetprovizoriummal, a horvát-provizoriummal s a véderőtörvény-provizoriummal. Így tehát egész biztosra lehet venni, hogy az új választásokig még körülbelül négy hónap telik el.

Az új-pesti állatorvos és az osztrák földmívelési miniszter.

(Nagyszabású visszaélés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 9.

Ladányi Zsigmondot, Ujpest község állatorvort a váci járás főszolgabírája felfüggesztette állásától. Ladányi gazdag ember híreben áll, hosszú ideje Ujpesten lakik.

A vizsgálat folyik még ellene, a kinos ügy aktái még az alispán kezében vannak. A vád, mely Ladányit terheli, *országos érdekű*. Ladányi Zsigmond ellen ugyanis az osztrák földmívelésiügyi miniszter panaszára indították meg a vizsgálatot.

Ladányi Zsigmond azelőtt Pestvármegye központi állatorvosa volt. Ez év elején, mikor az állatorvosok államosítása életbe lépett, Ladányit Ujpest község területére nevezték ki

állami állatorvossá. Julius havában történt, hogy az osztrák földmívelésiügyi miniszter haragos átiratot küldött *Daranyi Ignác* magyar földmívelésiügyi miniszternek. Az átirat azt panaszolta, hogy három vagon Ujpestről érkezett sertésszállítmány teljesen megvolt fertőzve orbáncal és sertésvésszel. Az osztrák hatóságok azonban kiderítették azt is, hogy a szállítmány igazi eredete nem Ujpest, hanem Székesfehérvár, a mely vidékre pedig akkoriban a magyar földmívelésiügyi miniszter sertészárt rendelt el.

A miniszter utasítására a váci járás főszolgabírája kiszállt Ujpesten és megindította a vizsgálatot Ladányi Zsigmond ellen. A vizsgálat meglepő inkorrektiséget derített ki.

A három vagon sertésszállítmány tényleg Székesfehérvárról való. *Baumgarten* odaváló sertéskereskedő Bécsbe akarta főlhajtani állatait, de Székesfehérvár akkoriban *zár alatt volt* és a székesfehérvári állatorvos nem adhatott neki bizonyítványt a nélkül, hogy föl ne tüntesse a bizonyítványban azt, hogy a sertések járványossá fertőzött, zár alatt lévő kerületről való *Baumgarten* a disznókat sietve Ujpestre szállította és itt Ladányi elrendezte az ügyet.

Am alig értek a disznók Bécsbe, már elhullott nagy részük, de meg is fertőztettek más egészséges állatokat is. Ladányi Zsigmond azzal védekezik, hogy ő akkoriban még nem kapta meg a földmívelésiügyi miniszter értesítőjét arról, hogy székesfehérvár zár alá kerül. Ladányi olyan óvatos volt, hogy a székesfehérvári állatorvos vizsgálata alapján *egészségesnek* tartja az állatokat.

Közel száz oldalas jegyzőkönyvet vettek fel Ladányival és végül fölfüggesztették állásától. Dacára annak, hogy föl van függesztve, vigan folytatja praksisát. Ladányit ugyanis helyettesíteni kellett valakivel. És mi sem természetesebb, hogy helyettesévé a tulajdon unokaöccsét, egy *Pongrácz* nevű fiatal embert neveztek ki, a ki csak három hete, hogy kikerült az állatorvosi akadémiából.

Pongrácz ott lakik Ladányinál, a felfüggesztett állatorvosnál. Ladányi reggeltől napestig vele jár és minden úgy történik, a mint azt Ladányi akarja.

A vasuti állatorvost, a ki nem vette észre, hogy Ladányi milyen fufangosan állította ki a bizonyítványt, rövid uton elmozdították. Ujpesten kíváncsian várják a miniszter döntését.

válaszát lesve, sőt mintha szive viharos dobogását is hallaná. Oh bizony, a sötétség fokozza az értekek működését, a képzelődésnek nincs korlátja s a sejtelmek való képekké válnak. — Meghatotta a férfi hangjának, lágy remegése és mintegy magához beszélve felelt:

— Hiszek a véletlen — találkozásokban György ur! — Lehet, hogy akkor találja csak meg, mikor nem is sejtí. Várjon és őrizze reményességét.

— Őrizem. Az ön biztatása a legerősebb védelem számára. Ha hinnem kell a véletlen találkozásban, akkor . . .

E pillanatban kopogtak az ajtón — s az Olga vidám hangja szakította félbe beszélgetésüket:

— Vége! A lámpa meg van gyújtva. Előbb azonban halljuk György, milyennek képzeled Mártát?

György ur lassan, de biztos hangon felelt: — Szőke. Hófehér arcu, barna szemében jóság és tiszta szív, ajkán szeretet és erő, magas, okos homloka van, termete gyöngéd, karcsu, egyénisége határozott.

Olga nevetett.

— És te Márta Györgyöt?

— Bizonyosan barna. Fekete szeme inkább szelid és ábrándos, mint szenvedélyes. Van egy mély, függélyes ránc a homlokán, a szemöldökei közt. Termete inkább alacsony, mint magas, de erős, anélkül, hogy kövér volna. Egyénisége nyílt, becsületes és csak —

csak olyan dolgokban határozott, amik nem szívet érintik.

Olga kívül hangosan kacagott. A férfi tompa hangon szólt ki hozzá:

— Ne hozzá! Lámpát Olga. Hadd menjek el! Engedd, hogy elmenjek.

De az ajtó már kinyílt. A lámpa fehér fénye bevilágította a szobát. Egyszerre ugrottak fel és szembem álltak egymással. Elpirulva, megzavarodva, káprázó szemüket lesütve és mégis egyetlen pillantással meglátva egymás alakját, arcát. A leány, az olyan volt, amilyennek a férfi elképzelte. Gyöngéd, karcsu termetű, fehér arcu és szőke hajú leány, de a férfi, — az merő ellenkezője annak, amit Márta mondott. Magas termete már hizásnak indult, kövér arcának fehérsége a szőke férfiak vörös színébe ment át és nagy szeplők tarkították. Apró, világoskék szemei jámbor, ábrándozó lélekről tanuskodtak és csak erősen kifejtett homloka árulta el a köznapinál mélyebb értelmességet. Feje kopasz volt és úgy fénylett a lámpafénynél, mintha elefántcsontból faragták volna ki. Olga tapsolt és kacagva ugrándozott a szobában, Márta mosolyogni próbált, de oly szomorú volt a férfi tekintete, oly keserű vonás látszott ajka körül, hogy hirtelen mozdulatlan kezét nyujtá feléje:

— Lásza ennyit ér az okoskodás. Le vagyok győzve Olga és nem hiszek többé az elmélemben. Tévedtem a külsőre vonatkozólag, de eltaláltam a fontosabbat.

— A férfi már leküzdötte zavarát és meg-

csokolva a nyujtott kezét, szomorú hangon mondta:

— Nem csalódtam ön sem kisasszony. Ön is úgy járt el, mint én, — s én is épp úgy csalódtam volna, mint ön. Mert én azt képzeltem el hangja után — megmondhatom, mert már elmegyek és talán soha többé nem látjuk egymást — azt képzeltem el, akit mindig is láttam, akit vártam, hogy meg fog jelenni, akit még az ifju, romlatlan szív alkot meg magának, — igen, ilyennek képzeltem el azt mindig, mint ön és most találkoztam vele de — de nem bízhatok többé a véletlen találkozásban. — Ön sem tett egyebet. — Szívének ideálját képzelte el bennem, mert hangom talán rokonérzést szült szívében és én legfeljebb annyit kérdezhetek: él-e ő, ki barna, fekete szemű, erős, határozott és eszes. Azonban bocsánat, — ezt sem szabad kérdezniem.

Márta mélyen elpirult. — Olga csodálkozva nézett rájuk s csak akkor ocsudott fel, mikor György mögött bezáródott az ajtó. Hirtelen barátnéja felé fordult és merően a szemébe nézett.

— Vajjon a te barátod, az a filozófus, — nem barna-e, nem fekete szemű-e? szóval nem olyan ideál formájú-e, ahogyan György lefestette?

Márta átölelte barátnőjét és félig zokogva, félig nevetve sugta fülébe:

— Szegény György, nagyon sajnálom. Ritka okos ember lehet s nagy lélekbuvár . . .

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Modell, operette.

Vasárnap: Délután: Rezervisták, bohózat. Este: Modell, operette.

* **Ujházy Aradon.** A jövő héten kezdi meg *Ujházy* Ede hét estére terjedő vendégszínházát. A Nemzeti Színház kiváló művésze ez alkalommal hosszabb ideig fog Aradon tartózkodni, mert a vendégszínház között operette előadások és szünnepok is lesznek. Ujházy a Constantin abbé, Bor, Bölcz Náthán, Csikós, Hófehérke és Párisi szegényekben lép föl.

* **A modell.** Holnap lesz a népszínház nagyhatalásu operettjének a bemutatója. Délelőtt fél 11-kor nyilvános főpróbát tartanak a sajtó képviselői előtt. Már ma délután sokan váltottak jegyet a holnapi előadásra s így a *Modell* valószínűleg telt ház előtt játszik. A darabnak a színház körében nagy sikert jósolnak.

* **Zilahi Gyula és Arad** cím alatt egyik fővárosi lap mai számában a következőket olvassuk: „A Nemzeti Színház kitűnő művésze komolyan pályázik Aradra és ott, amint értesülünk, kapva-kapnak rajta, hogy egy személyben rokonszenves, ügyes direktort és fővárosi előkelő művészi tehetséget szerezzenek. Budapesten azonban nem látunk senkit, aki ezt a kiváló művészt pótolhatná és így alighanem a budapesti direktori élehetlenségnek köszönheti Arad, hogy a saját direktorságának problémáját ily szerencsésen oldhatta meg.”

* **Makai Emil összes művei.** Kegyeletes mozgalom indult meg *Makai Emil* emlékének megörökítésére. A korán elhunyt költő barátai: *Beöthy László*, *Heltai Jenő* és *Szöllösi Zsigmond* azt tervezik, hogy *Makai Emil* összes műveit több kötetben sajtó alá rendezik és kiadják. Felmerült az a szép terv is, hogy egyszerű mellszobrot is állítanak a költőnek a főváros valamelyik kis sétahelyén, nemkülönben megkérik a tanácsot, hogy egy kis utcát, a Teréz-körútra torkoló kis Szobi-utcát nevezze el *Makai Emil*ről.

Szelle butorai.

(A járásbíró indokolása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Szelle butorai állanak ma a bonyadalmas *Szelle*-ügy előterében. Azok a családok, melyeknek butorait *Szelle* árverésben potom áron megvette, nagyban készülődnek, hogy a most megtartandó árverésen azokat visszavásárolják. Nagyon megnehezítette e családok tervét az, hogy a járásbíró eddig még nem rendelte el az átszállítást, s félt, hogy addig míg az esetleg megtörténne, a butorok ki lesznek cserélve.

Kertész Miksa dr. csődtömeggondnok tudvalevőleg kérte a butorok elszállítását. A járásbíró nem adott helyt a kérelemnek. *Szarka Sándor* dr. aljárásbíró a következőképpen indokolta meg elutasító határozatát.

A bíróság eme kérelmet, valamint azon további kérelmet, hogy ennek eszközéséhez *katonai karhatalom kirendelése* iránt intézkedés tétessék, teljesíthetőnek nem találta, mert eltekintve attól, hogy a hivatott törvény §. csak a végrehajtási eljárás során nyerhet alkalmazást, még azért sem rendelte el, mert az 1881. XVII. t. c. VII. fejezet s különösen ennek 157. §-a rendelkezéséhez képest a hitelezőknek a felszámolási hatánap megtartása után joguk van a csődvagyont a tömeggondnok és a választmány által önállóan kezelteni és értékesíteni, a miből következik, hogy azok esetleges veszélyeztetése esetén biztonságba helyezését is eszközölheti. Nincs tehát szükség arra, hogy ez irányban a bíróság határozata kikértesse.

A mi a katonai karhatalom kirendelése iránti kérelmet illeti, a bíróság utal az 1881. évi LX. t. c. 32 §-ára, a mely határozottan előírja azt, hogy az ez iránti kérelem a végrehajtási cselekmény eszközésekor s csak ellenszegülés esetén a kiküldött elé terjesztendő, aki a legközelebbi közbiztonsági közegekhez fordul, s ha csak ezek elégteleneknek bizonyulnak, fog a katonai karhatalom kirendelése végett a kiküldött bíróság vezetőjéhez jelentést tenni, tehát e kérelem még egyrésztől idő előtti, másrésztől annak teljesítésére e bíróság nem illetékes.

Ez az indoklás helyes, de megbirálni nem is volna szabad. Csak egy a bökkenő. A csődválasztmány, illetve a tömeggondnoknak most érintkezésbe kellene lépnie *Szelle*vel, hogy a butorok elárverezése, továbbá a lefoglalt tárgyak azonosságának konstatálása végett megállapodásra jussanak. De *Szelle*vel nem lehet érintkezni, mert teljesen elzárkózott a külvilágtól, senkit be nem bocsát magához s így a csődválasztmány rendkívül furcsa helyzetbe került.

Szelle különben egy igen érdekes ajánlatot is tett ügyvédje útján *Kertész dr.* tömeggondnoknak. Azt mondta, hogy engedje őt *Budapestre felköltözni* s csak ott árvereztesse el a butorokat. *Szelle* még november előtt *Budapestben akar letelepedni s már lakást is fogadott a fővárosban.* *Kertész dr.* azonban nem fogadta el ezt az ajánlatot, mert az árverés *Budapestben* nehézségekkel jár, továbbá nem lehet megállapítani a lefoglalt butorok azonosságát.

Az árverést tehát *Aradon* fogják megtartani. A csődválasztmányi tagoknak az a véleménye, hogy a járásbírói határozat megfelelő bevezése nem vezetne célra s azonnal kérni fogják az árverés kitűzését.

Kertész dr. ma *Budapestre* utazott, ahol holnapra *tie* váltókeresetben lesz tárgyalás, mert a váltókat kifogásolták. Amint hazaérkezik, kérni fogja az árverési hatánap kitűzését. Valószínűleg három hét múlva meg is lesz tartható az árverés. Még pedig *Szelle* lakásán. Ha azonban *Szelle* akadályozná az árverést, akkor a bírósági kiküldött el fogja szállíttatni a butorokat. Ha nem akadályozná, akkor megtartanak az árverést, ha volna árverelő. De miután nincs kilátás arra, hogy az árverésen komoly vevők megjelenjenek, újabb árverés lesz, még pedig ez uttal már nem a *Szelle* lakásán.

Szelle különben nehéz csapásként érzi, hogy folyton újabb és újabb bejelentések érkezik ellene. Eddig is azért nem folytatta a fizetéseket, mert attól tartott, hogyha újra fizet, akkor a bejelentések gomba módra meg fognak szaporodni. *Szelle*nének pedig az összes árverési bejelentések kétszeresének fedezésére elegendő pénze van. *Két hétig tehát várni fognak* s azután az eddigi bejelentéseket biztosítani, illetve fizetni fogják. Két hét alatt azonban a bejelentések valószínűleg ismét meg fognak szaporodni.

TANUGY.

(—) **Az Eötvös-alap** augusztus hó 20-án, délelőtt 9 órakor tartja *Budapestben*, a Magyar Tudományos Akadémia kistermében osztóbizottsági, s folytatólag ezután közgyűlést, a következő tárgysorozattal: 1. A jótétemények odaitélése, a) Osztódíjak odaitélése, b) segélyek kiosztása, c) felvételek a Tanítók Házába. 2. Elnöki bejelentések. 3. Indítványok.

A ruhatisztító gróf.

(Látogatás *Keglevich Róbertnél*.)

— Egy érdekes interwiew. —

Arad, augusztus 9.

Fővárosi tudósítónk távirata alapján, megírtuk a minap azt a nagy feltűnést keltő vállalkozást, hogy *Keglevich Róbert gróf* *Ujpesten ruhamosó és fehérnemű-tisztító* intézetet nyitott. Egy hírlapíró ma ott járt a gróf üzletében s a következőket írja az intézetről, főleg annak érdekes tulajdonosáról:

Keglevich Róbert gróf közeli rokona a ma is közéleti szerepet játszó *Keglevich* grófi családnak. — Fialat ember még, nem több 36 évesnél, de a sors, — a viszontagságok már nagyon megtörték, ami észrevehető a fáradt, vontatott beszédén is.

Tisztító intézete igénytelen kis helyiség. Egy utcai szobában piszkos ingek, gallérok és egyéb fehérneműek hevernek, míg egy mögötte levő szobában mosóteknőkben ruha ázik. Két mosónő mos csak, mert az üzlet nagyon rosszul megy. A megrendelőt egy csitri, nyurga, tizenhárom éves mosolygó leány fogadjin. — A ruházata bizony nagyon szegényes s a viselkedésén is meglátszik, hogy nem nagyon kényeztethette el a sors. Ez a kis leány *grófkisasszony*: *Keglevich Margit* grófnő. Uram Isten, milyen nyomor sir itt mindenfelől az emberre s ebben a nyomoruság féskében grófi koronás nevek pompáznak.

— Jó napot! Itthon van a gróf ur?

— A papa? Azonnal kérem!

A nyurga kis leány azonnal kiperdül s nemsokára visszatér egy halovány arcú, borotvalatlan, komoly férfiúval. Panaszodik. Az üzlet bizony nem megy jól. *Ujpesten*, — mintha sohasem is váltogatnának tisztát az emberek. Alig akad megrendelő.

— Hát aztán hogy jutott arra a gondolatra, hogy tisztító intézetet nyisson?

— A szegénység hajtott rá, mert méltóztatik tudni . . .

Es itt következik az élete története. — Már gyerekkorában sem ment valami fényesen a dolga. Az atyja, *Keglevich Ödön* gróf, főrendiházi titkár szegény ember volt. Őt a kalocsai katolikus gimnáziumban taníttatta és papnak szánta. Itt tette le az érettségét. De a papságból nem lett semmi. Az apja meghalt, ő meg, a maturalt grófi ifju díjnak lett a magyar államvasutaknál. Nemsokáig, mert átkerült a pénzügyminisztériumba, ahol előrehaladást remélt. Hanem csak megmaradt díjoknak itt is. Feleségül vett egy szegény leányt, *Varhol* Irmát. Jó teremtés volt ez a nő, tőle született a kis *Margit* leánya is . . .

Aztán . . . s itt nagyot sóhajtott, — meghalt az asszony. Három évvel ezelőtt. — Szegény embernek magára maradván, egy kis lánnyal nyomoruság a sorsa. Megnősült tehát újra. *Várcsena* Adél szabónót vette feleségül. Az új asszonyval azonban nem tudott megélni. Most elváltan élnek.

— Es csak a díjnoki fizetésből éltek?

— Nem. Az utóbbi időben újra a Máv.-nál voltam alkalmazásban altiszti minőségben. Azonkívül Promontoron egy cognac-gyár a nevemet viseli, ezért kaptam évenként 1000 koronát.

— Mi a gyár neve?

— Gróf *Keglevich Róbert* cognac-gyára Promontorou.

— Es most nem kap többet semmit a cégjegyzésért?

— Nem. Ezelőtt két hónappal 1300 koronát kértem végkielégítésül, ebből alapítottam a jelenlegi kis üzletemet.

— Es jobb így?

— Még nem tudom. Most rosszul megy nagyon az üzlet, de talán majd megváltozik idővel.

— Hát a rokonai, akik gazdagok is, befolyásosak is, nem tettek semmit önért?

— Ők nem akarnak tudni rólam.

— Hát azt nem gondolja, hogy a grófi névvel, a mi fogalmaink szerint legalább, sehogysem fér össze ez az ön új keresetága?

— Erre gondoltam. De . . . élni csak kell!

Élni csak kell! Ahogy kimondta ezt a pár szót, szinte összeroppant az a sárgás arcú, beteges, fáradt ember, mintha a sulya nyomta volna az emlékeinek, a sok nyomoruságnak, a viszontagságos sorsnak.

A magatartásán, a viselkedésén szinte az látszott meg, mintha tudatában sem volna annak, hogy egy nagy, előkelőnév birtokosa, az élet kiölte belőle a hívságos önértéket, mely néha belekapaszkodik mindenbe, igen gyakran egy pusztá névbe is.

Nekünk különös lehet az, hogy egy grófi cím viselője fölcsap közönséges munkásembernek, aki mas szennyes ingót mosogatja, de neki már érzi a különösséghez, őt átfurmálta egy hosszú, fáradalmas élet, mely lehetett tán könnyelmi is, — meggörnyedt hátú, fáradt emberé, akinek egyetlenegy, de mindenekelőtté argumentuma van:

— Élni csak kell!

Fogaras viz alatt

(Nagy árvíz Erdélyben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 9

Az erdélyi részekben nagy a veszedelem. A minapi esőzések megduzzasztották a hegyi patakokat, ezek az Oltot, a Nagy-Küküllőt s még néhány folyót, a melyek kiléptek medrükből s ma már *Fogaras, Segesvár és az egész környék viz alatt áll.*

Fogarast négy hegyi patak szeli át, melyek az Oltba ömlenek. Tegnap éjjel óriási felhős szakadás volt s ma reggel a patakok mind kiáradtak. Az összes hidakat elsöpörték s a város alacsonyabb fekvésű utcáit viz alá borították. Van olyan hely, hol egy méternyi magas a víz, mely ellepte a házakat is.

A lakosság kétségbe van esve. A vészharangok megszólaltak, talpon van az egész város népe s a mentés körül emberfeletti erővel buzgólkodik. Rendőrök, osendőrök, katonák és tűzoltók csolnokon járnak be a veszélyeztetett helyeket s a dűledező házakból biztos fedél alá viszik az árvíz menekültjeit.

Nagy-Szeben és Fogaras között tegnap óta *szünetel a vasuti közlekedés.* A töltés teljesen meg van rongálva, két vasuti hidat elsodort az ár. Mig ezeket helyre nem állítják, a két város közt nem mehet vasut.

Délfelé Fogarásnál a patakok lepadtak, de óriási pusztulást hagytak hátra. Délután azonban már az Olt kezdett rohamosan áradni s nemsokára kilépett medréből. A szennyes áradat tengernyi területet borított viz alá. *Maga Fogaras is teljesen vízben van, csak csolnokon lehet a házak közt közlekedni.* A mentés munkája óriási erővel folyik. Több ház összedőlt. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A lakosokat a mély fekvésű utcákból sikerült idejekorán kitelepíteni.

Segesvárról a következőket jelenti a táviró: A Nagy-Küküllő folyó a több napi esőzés következtében kiáradt medréből és előntötte Segesvár alsó részét, a bajor utcát. A veszélyben forgó városrész lakói kiköltöztek házaikból és barmaikat szabadon bocsátották.

Egy *Graucenfels* Leo nevű 15 éves fiú beleesett a város főutcáját átszelő Kutya-patakba. A sebesen rohanó ár az épülő félben lévő állami hidig sodorta a gyereket, a hol a cölöpökbe fogózva segítségért kiáltott. *Bozsó Mátyás* munkavezető segítségével sietett és még élve mentette ki.

Az Olt vidékéről mindenhol vészhirek érkeznek. Több községet elöntött a víz, a lakosság óriási nyomor elé néz, főleg azért, mert a learatott, de még be nem hordott termést az áradat mint elsodorta és tönkre tette.

SPORT.

+ **A foot-ball terjed.** A P. H. mai száma írja: Az összes sportágak közül kétségkívül a foot-ball az, mely úgy Budapeston, mint vidéken a legnagyobb hódítást tett. Pozsony, Sopron, Arad, Komárom, Győr már hosszabb idő óta kultiválják. Ujabb időben Pécs, Mohács, Besztercebánya, Salgótarján, Kalocsa, Szabadka, Brassó, Debrecen s még számos vidéki városban terjedt el. Legujabban Grabácról értesítettek, hogy ott augusztus 3-án a *Grabáci Sport Egylet* és a *Zsombolyai Footballi Club* mérkőzést tartott. Igen nagyszámu közönség nézte végig az ujdonság ingerével bíró eme játékot s teljes elismeréssel adózott a szép mérkőzésnek, amely 1:0 arányban a grabáciak győzelmével végződött.

Vértörvényszék a cigánytanyán.

(Halálra ítélte árulót.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Mintha a pallosjog furcsa korában élnénk. Olyan eset történt most itt Aradmegyében, *Gyulavarsánd* aradmegyei község határában, mely élénken emlékeztet bennünket a 40 es évek betyárvilágára. Egy kis betyárrómantika vegyül össze piros embervérrel, mintha a Róza Sándor bandájában lőtték volna agyon a legényt, ki árulója lett társainak.

Gyulavarsándon statáriumot tartottak a kóborló cigányok és halálra szölt az ítélet.

Ezelőtt egy héttel kergettek el Nagyváradról, Békésről és Gyuláról egy kóborló cigánybandát, mely különféle apróbb lopások miatt vált kényelmetlenné a megyékben. A karaván Aradmegyének vette útját.

Gyulavarsándra értek, mikor észrevették, hogy *Lakatos Lajos*, a karaván egyik nagy reményekre jogosító tagja, rosszban törti a fejét. A banda utközben is lopkodott és Lakatos a karaván szűkebb körében lopkodott. De azonkívül azt híresztelték róla, hogy nincs benne „becsület.”

Azt sugdosták a karavánvezető fülébe, aki egyuttal a vajda szerepét viszi, hogy Lakatos el akarja árulni a bandát. Föl akarja jelenteni őket a szolgabíróknál, hogy loptak.

Nosza volt erre riadalom. Cigányasszony, cigánypurdó összebujt és tanácskoztak. Azt valamennyien érezték, hogy ha a hír igaz, mindannyian veszélyben vannak. Intézkedni kellett. Akadt olyan is, aki az ügyesség szerepét vállalta magára. Egy vén ráncosképű cigánybanya. Illet is neki rettenetesen, amint a vén asszony, piros szoknyában, hófehér fűrtökkel adaállt a gyülekezet színe elé és éneklő, vércse hangon, mintha hangbordozásával is sejtetni akarná a veszély nagyságát, ekként vádolta Lakatos Lajost:

— Tudjátok-e, hogy mit akar ez a gazember? A hüvösre akar bennünket juttatni, minket, kik segítettünk neki megszerezni a kenyeret,

kik fölneveltük, kik óvtuk a szél meg a kutyák ellen, mikor még a kocsi után szaladgált s hányta a lábát kezét égnek egy krajcárért. A mienk ez a fiú s azért jogunk van vele csinálni azt, a mit mi akarunk. Jaj, fiaim, még a törvényre kerülünk miatta. Csak okosak legyünk. Tartsunk törvényt mi fölött. Nincs a ki megbüntessen érte. A zsandár szeme nem lát ide, mikor elítéljük s nem látja mikor elássuk. Igen, elássuk, hogy senki ne lássa; . . .

Fölragyogott a cigányok szeme. Hogyne, törvényt tartani, rendelkezni élet és halál fölött. Az eszme megtetszett. Lakatos Lajost megköztözték és megalakult a cigánytörvényszék, felbevezési fórum nélkül.

Összeültek a férfiak, mind marcona, vad legények, A bírák tömött fekete bajusza alól hófehérfogsor villogott, szemekben szenvedély és ravaszság ült. Az asszonyokat elkergették. Lakatos Lajost odahozták a „törvény” elé. Nyulánk, 30 éves legény volt. Elsorolták a bűnlajstromát. Meglopta a társait, el akarja árulni őket. A cigányok fölindultak.

Ráfael Ferdinánd, a legvadabb közöttük, rekedt hangon kiabált.

— *Halálra ítéljük!*

Volt is társa, aki a halál mellett volt. — *Barkócy* Sándor is azt akarta. Hosszu tanakodás után a cigány törvényszék kimondta, hogy Lakatos Lajost *halálra ítéltek.*

Igen ám, de hogy végezzék ki? Sok gondot adott ez a bírának. Némelyek az agyon-szurás, mások az agyonlövés mellett foglaltak állást. Ekkor aztán szóvita keletkezett. Végre egyikök föltre hivta őket. Titokban tanácskoztak, hogy az elítélt meg ne hallja őket.

Meglátta ezt *Lakatos* Mari, az elítélt cigánylegény anyja. Odasompolygott a fiához és föloldozta.

— Ott jön két szekér, fuss! — mondta neki, aztán eltűnt. Azóta sem látták a Lakatos anyját.

Lakatos, mikor érezte, hogy a lába szabad neki iramodott az utnak, a melyen két parasztszekér haladt. Az egyikén *Szabó* Lajos ült a feleségével, a másikon *Gál* Sándor a feleségével. Mindkető *nagy-zerindi* gazda s a gyulai vásárról tartottak hazafelé Lakatos, a halálra ítélt cigány fölugrott a *Szabó* Lajos kocsijára.

— Hajtsanak, az istenre kérem, mert halálra ítélték! — mondta nekik, mire Szabó a lovak közé vágott.

De jöttek már a cigányok. Rettenetes gyorsasággal üldözték Lakatos. Késsel, revolverrel és karóval voltak felfegyverkezve. Szabó gyorsan hajtott, de a cigányok elébe kerültek egy kerülőnél és lefogták a kocsit. Aztán lehúzták Lakatos. A legény dühösen védte magát üldözői ellen. A cigányok földreteperték. De Lakatos macskaügyességgel kiragadta magát és felugrott a *Gálék* kocsijára. A cigányok utána. Onnan is lehúzták a halálra fáradt embert. Mikor lenn volt, *Ráfael Ferdinánd* és *Barkócy* egy-egy revolverlövessel megölték. Egy másik cigány kését dőfte a mellébe. Aztán elvitték a halottat. A két zerindi gazda pedig elmenekült, mert őket is fenyegették a cigányok.

Az esetet megtudta a csendőrség, mely Lakatos ruháját meg is találta egy odvas fában. Az ingen két revolvergolyó által ütött lyuk és késszurás helye látható. A halottra még nem akadtak rá.

A cigányok közül a csendőrségnek sikerült elfognia *Rafaelt* és *Barkócyt*, kiket ma kísérték be az aradi kir. vizsgálóbírószághoz.

Az érdekes ügyben a csendőrség nagy erélylyel folytatja a nyomozást.

Tina di Lorenzo ékszerei.

(Hablás, vagy reklám?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 9

Tina di Lorenzo a hirneves olasz színész, ki pár év előtt Budapesten is szerepelt, jelenleg Buenos-Airesben aratja a babérokat. Itt azonban nagy kellemetlenség érte a művésznőt: vagyont érő ékszereit elrabolták. A rablást maga a művésznő írta meg egy olasz újságnak s ezért nem tudni, hogy nincs-e egy kis reklám a dologban. Az esetet Tina di Lorenzo így adja elő:

Számtalan imádói között volt egy igen előkelő fiatal ember, ki nap-nap után elhalmozta ajándékaival. A *Kaméliás hölgy* egyik előadása után a fiatalember hazakisérte őt s megvallotta, hogy halálosan szerelmes belé. Tina di Lorenzo, ki különben is menyasszony, elutasította a fiatal embert, amit ez annyira a szívére vett, hogy egy ideig nem került a művésznő szeméi elé. Soká azonban nem bírta kitartani s ismét kezdte udvarlását, de előbb megígérte, hogy szerelemről többé nem fog beszélni.

Ily körülmények között őszinte barátság fejlődött ki a művésznő és a fiatal ember között, úgy, hogy a fiatalember mindennapos lett a háznál.

Egy szép napon a fiatalember kártyán 650.000 pezétát vesztett s néhány napra reá a művésznő összes ékszerei eltűntek lakásából. Tina di Lorenzo az esetet rögtön bejelentette a rendőrségnek s egyben azon gyanujának adott kifejezést, hogy az ékszereket senki más, mint fiatal udvarlója rabolhatta el.

A rendőrség a gyanu folytán a fiatalembert letartóztatta. Ekkor a művésznő egy keserves levelet kapott tőle, a melyben bűnét bevallja, de kéri őt, hogy a feljelentést vonja vissza, mert öreg édes anyja a szégyent nem élné tul. A levélben a fiatalember megígérte, hogy a mint kiszabadul, az ékszerek árát megtéríti.

A levél vétele után megjelent a szerencsétlen fiatal ember édes anyja a művésznő lakásán s szinte esdve kérte a feljelentés visszavonására, megígérve, hogy a kárt meg fogja birtokai árából téríteni.

Tina di Lorenzo tényleg megkönyörült a bűnösön. A rendőrfőnököt magához hívatta s a feljelentést visszavonta.

Az eset után pár napra a lapokból értesült a művésznő, hogy a fiatal ember *öngyilkos lett*.

Az öngyilkos anyja az ékszerek árát ezután megküldte Tina di Lorenzonak, ő azonban azt nem fogadta el, hanem visszaküldte a szerencsétlen anyának.

Az asszony tudni sem akart a visszaküldött pénzről, hanem az egész összeget kiosztotta a város szegényei között.

Eddig a történet. Hogy mi igaz helöle arról Tina di Lorenzo feleljen.

HIREK.

Ezredes és önkéntes párbaja.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 9.

Pozsonyból érdekes katonai affér hírére hozza a táviró. Egy ezredes *felpofozta* az ötödik hadtest tüzérezredének egyik önkéntesét, amiért az önkéntes *provokáltatta* az ezredest. Az ügy a hadtestparancsnokság elé került s bár ez megtiltotta az ezredesnek a lovagias elégtétel megadását, a dolog vége mégis az lett, hogy a két fél operettszerű variációk után a furcsa dilemmából mégis párbaj útján került ki. Katonai körökben élénk vitakozás tárgyát

képezi a precedens nélkül való esemény, melyről tudósítónk a következőket telegrafálja:

A pozsonyi 5. hadtest tüzérezredének Zurányban tartott hadgyakorlatán Dillmann Oszkár ezredes az ezredéhez beosztott Haszlinger Rikárd önkéntes-káplárt megpofozta. Az ezredes kemény szavakkal megfedte Haszlinger önkéntest azért, mert lováról többször lebukott. Az önkéntes renitenskedvén, az ezredes feldühödött és arcul vágta Haszlingert, kinek szülei előkelő bécsi polgárok.

Az önkéntes a lovagiasság szabályai szerint elküldte segédeit Dillmann ezredeshez, hogy tőle a sértésért elégteltel kérjen. Az ügy a hadtestparancsnoksághoz került, amelynek határozata szerint az ezredes Haszlingernek, ki, mint káplár a *legénységi állományba* tartozik, lovagias elégteltel *nem adhat*. Az ügyet majd *fegyelmi uton* intézik el az ezredessel s Haszlinger csak akkor kaphat elégteltel Dillmann ezredestől, ha majd a tiszti vizsgát letette.

Most következnek az operettbe illő bonyodalmak: a tiszti becsületbiróság *nem engedi Haszlingert tisztté kinevezni*, míg elégteltel a rajta elkövetett sértésért nem vesz, másrészt pedig ugyancsak a tiszti becsületbiróság *nem engedi meg az ezredesnek, hogy a legénység állományában lévő önkéntes-káplárnak fegyveres elégteltel adjon*.

A honyolult ügyet ugylátszik mégis elintézték, mert egy későbbi Pozsonyból jött jelentés szerint Dillmann Oszkár ezredes ma *kardpárbajt vívott* a pozsonyi lovagló iskolában Haszlinger Rikárd önkéntessel. Az önkéntes a *fején súlyosan megsebesült* — és most már lehet tartalékos tisztt, ha leteszi jól a vizsgát és ha ki nevezésre előterjesztik.

Vasuti bejárás a megyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

A fakereskedelmi részvénytársaság tavaly nyitotta meg a *borossebes-pajsáni* iparvasutat. Az erdőkben a fakihasználás oly mérveket öltött, hogy szükségesnek mutatkozott az iparvasutnak a pajsáni erdőségbe való kiterjesztése. E kiegészített vonalnak ma volt a műtanrendőri bejárása. A részvénytársaság még egy lóvonatu vasutra is kért engedélyt és a műtanrendőri bejárással egyidejűleg megtartották ennek a vasutnak is a közigazgatási bejárását. A lóvonatu vasut a Gubó-völgybe fog veretni.

A bejáráson Aradmegye képviselőjében résztvettek Urbán Iván főispán, Schill József megyei főjegyző, Faragó István aljegyző, Péterffy Andor kir. mérnök. Az arad-csanádi vasutat *Vásárhelyi* Béla igazgató, főrendiházi tag képviselte, a kormányt Ney Ferenc vasuti és hajózási főfelügyelő, az érdekelt vidéket pedig Baross Ferenc dr. főszolgabíró, Popa dr. szolgabíró. A vállalat részéről jelen voltak Bauer Ernő üzletvezető és Kell Lipót dr. jogtanácsos helyetteseképpen Jellinek Henrik dr.

A bizottság jéggel 8 órakor indult el a kis vasutal Borossebesről. Kiszindinán az előjáróság ünnepélyesen fogadta a bizottságot. Az üdvözlő beszédre Urbán Iván főispán válaszolt, biztosítva községet, hogy annak sorsát mindenkor szívével viseli. A vonat tovább haladt fel az erdészlakig és innen bejárta az új vonalat. A bizottság az előmunkálatokat rendben találva, megadta a gőzüzemű vasutnak az üzemengedélyt és a lóvasutnak az építési engedélyt.

A bizottságot Bauer Ernő üzletvezető pompás ebédvel vendégelte meg az erdészlakban, a honnan délután 2 órakor visszatértek Borossebesre.

— **Udvari gyász.** A hivatalos lap mai száma közli: Legfelső rendeletre néhai *Victoria* özvegy német császárné és Porország királynéja Ő Felsegeért udvari gyász fog tizenhét napon át a következő változással viseltetni: az első tíz napon, f. évi augusztus 10. dikétől, bezárolag 19. dikéig a mély gyász, a további nyolc napon bezárolag augusztus 27. dikéig a kisebb gyász.

— **A jövődön trónörökös a dobsinai jégbarlangban.** *Károly Ferenc* főherceg, *Ottó* főherceg fia és a magyar trón jövődön örököse *Wallis* gróf kíséretében ma Tátrafüredről jövet megnézte a *dobsinai jégbarlangot*, s arról a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott.

— **A honvédelmi miniszter Budapesten.** *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter e hó 12. én a fővárosba érkezik. Tudvalevő, hogy e hó 14. én veszik kezdetüket a miniszter 50 éves jubileumának ünnepei.

— **Városi tisztviselők a Kossuth-szoborra.** Az *aradi* Kossuth-szoborra gyűjtő bizottságnak egy küldöttsége járt ma *Salac* Gyula kir. tanácsos, polgármesternél, átadva neki két gyűjtőt, egyiket a *városi tisztviselők*, másikat pedig az *aradvárosi tantestület* számára. A polgármester a legnagyobb szíveséggel fogadta a küldöttség tagjait és megígérte nekik, hogy tőle telhetőleg mindent el fog követni a hazafias és szép cél érdekében. A küldöttség tagjai *Rosmanith* Albert és *Angyal* Dezső voltak.

— **Henrik orleansi herceg meghalt.** Saigomból a mai nap folyamán azt sürgönyözték, hogy *Henrik* orleansi herceg állapotja belekben támadt vérömlés következtében rosszabbra fordult és hogy ereje rohamosan fogy. Egy késő éjjeli távirat szerint a katasztrófa beállott, a herceg iszonyu kínok között *meghalt*. *Henrik* herceg állandóan francia trónprezendentnek tartotta magát s nagyszámu híveivel még betegsége alatt is élénk levelezést folytatott. Most már nem kell várnia a — köztársaság bukását.

— **A Reichsrath alelnöke leköszönt.** Bécsből sürgönyzik, hogy *Prade*, az osztrák Reichsrath alelnöke állásáról leköszönt. Ezen elhatározását a *Deutsche Volkszeitung* azzal indokolja, hogy *Prade* képviselői hivatásának akar élni és minden erejét Csehország kettéválasztása politikájának szentelni.

— **Gyilkos szerelmes.** A szerelmi gyilkosságok száma ismét szaporodott egygyei, mint ugyanis fővárosi tudósítónk jelenti, egy fiatal kereskedő segéd Ujpesten meggyilkolt ma egy gyermek-leányt, kit szülei fiatalága miatt még nem akartak hozzá adni. Az eset részletei a következők: *Kovács* Imre 20 éves kereskedősegéd halálosan beleszeretett *Mayer* Béla budapesti lakatos 14 éves mostoha leányába: *Tabos* Gabriellába s miután a leány is vonzódott hozzá, a hét elején megkérte kezét a szülőtől. *Mayer* azért, mert leánya nemkülönbön *Kovács* is, még nagyon fiatalok, megtagadta a kérés teljesítését. *Kovács* Imrét ez végtelenül elkeserítette, s úgy próbált segíteni a dologon, hogy haza utazott Debrecenbe gazdag szüleihez, hogy azoktól pénzt kérjen és önállósítsa magát. — Azt hitte, hogy mint önálló kereskedőhöz, hozzá adják a leányt. *Kovács* ma érkezett vissza Budapestre s már reggel beállított *Mayer* Bélához ismételni kérését. Itt megtudta, hogy a szülők *Tabos* Gabriellát a háztól eltávolították. — *Kovács* egész nap futkosott a fővárosban s kereste

az eltűnt leányt mindenfelé s csak késő délután tudta meg, hogy a szülők újpesti vil-lájában van. Rögtön kihajtatott Újpestra, ahol megtalálta szerelmesét. Rövid beszélgetés után Kovács távozni akart s bucsuzóul egy csókot kért a leánytól. Mikor Tabos Gabriella hozzáhajolt, s megcsókolta, revolvert rántott elő Kovács s a mitsem sejtő leány mellébe lőtt, majd magát lőtte föbe. Kovács a lövés után rövid időre meghalt, a leány pedig, kit a Vörös kereszt kór-házba szállítottak, a halállal vívódik.

— **Walderssee jutalma.** A müncheni „Allgem. Ztg.” jelenti, hogy a német császár Walderssee tábornagynak legközelebb az örökös hercegi ran-got fogja adományozni. Ebből az alkalomból nevezett lap megemlíti, hogy a *Hohenlohe-Lan-genburg* herceg visszalépésével megüresedő el-száz-lotharingiai helytartói állásra nem Walders-see, hanem a császár sógora, *Adolf schaum-burg* lippei herceg van kiszemelve. De kombi-nációba vették erre az állásra *Eulenburg* her-cceg bécsi nagykövetet is, a ki tudvalevőleg a császárnak egyik legkedveltebb embere.

— **A vasutasok memoranduma.** Az aradi államvasutasok minap ismertették, legutóbbi értekezletét a következőkép méltatja a *P. N.*:

Ma az aradi államvasuti igazgatóság területén működő tizenötös, illetve tizenkilences bizottság üléséről kapunk hírt. Az aradiak nemcsak részletesen tárgyalták, de csaknem minden oldalról meg is világították azt a fizeselésrendezést, mely a vasutasok fizetésrendezése és szolgálati pragmatikájára vonatkozik. Az aradiak által tett javaslatok bizonyára érvényesülnek a végleges memorandumban, mert legnagyobb részük elfogadható, reális és itt-ott hézagot pótló tanács. Amit az egyes fizetési táblázatokról, a lakásviszonyokról, a szolgálati pragmatikáról és a fegyelmi eljárás szabályairól mond az aradi jegyzőkönyv: egytől-egyig megszívlelni való módosítás. Egészeben sikerültnek tartja a tervezetet, úgy hogy az meg fog felelni céljának a kisebb fogyatkozások pótlása után. Elhatározták továbbá az aradiak hogy az augusztus huszadikán Budapesten tartandó értekezleten képviseltesk magukat. Végül köszönetet szavaztak a memorandum-szerkesztő bizottságnak eredményes munkálkodásáért, valamint a sajtónak a lelkes támogatásért.

— **A függetlenségi párt kerületi gyűlése.** Az aradi első kerületi függetlenségi párt ma este 7 órakor tartotta meg a „Három Király” vendéglőben alakuló gyűlését. Elnökké választott *Pollák Vilmos*, jegyzővé *Faragó Rezső*. Alelnökök lettek *Gavrillette Miklós* és *Majstorovich János*.

— **Jegyzőválasztás Borossebesen.** A volt borossebesi községi jegyzőnek *Almás-Alcsillen* történt megválasztása által megüresedett jegyzőséget tegnap töltötték be Borossebesen. Őt pályázó közül megválasztották *Baumgarten János* kiszindiai jegyzőt. Kivüle pályáztak még az állásra: *Kiursky Iván* buttyini jegyző, *Németh Elek* borossebesi járási írnok és *Tóth Pál* berzovai segédjegyző.

— **Brankovics György nyugalomba vonul.** A szerb radikális pártnak organuma, az újvidéki *Zasztava* jól informált forrásból arról értesül, hogy *Brankovics* patriarcha, engedve a kényszerűségnek, késznek nyilatkozott egybehívni a szerb egyházi kongresszust, noha ezt nem szívesen tette. E mellett bizonyít — úgymond a *Zasztava* — azoknak a lapoknak a magatartása is, amelyek a patriarcha és szorosabb hibeinek az érdekeit képviselik. A patriarcha azonban csak látszólag engedett, de a kulisszák mögött azon fáradozik, hogy a kongresszus megtartását megakadályozza. Illetékes helyen azt tartják, hogy a patriarcha mindenesetre még a kongresszus előtt nyugalomba vonul.

— **Árverés Kormos ellen.** Sűrű egymás utánban jelennek meg a hivatalos lapban árverési hirdetések, melyekben alperes gyanánt *Kormos Adolf* kuriai bíró, az aradi botrány szomorú híre jutott hőse szerepel. Legújabbban a

budapesti V. kerületi járásbíróóság jogerős ítélete alapján árverelik *Kormos Adolfot*, ki ellen holnap délutánra van kitűzve a végrehajtás összesen 163 koronát tevő követelés miatt, a miből bizony kitetszik, hogy a méltóságos ur csakugyan nagyon szegény ember.

— **Sikkasztó gyámpénztáros.** *Szegszárd*-ról táviratozzák: *Nagy László* megyei könyvelő ma felfedezte *Antal Ferencnek*, Tolnamegyefőkönyvelőjének sikkasztásait, melyek az eddig felfedezett részletek szerint 5000 koronát tesznek ki. *Antal* sikkasztásai felfedezésének hírére megszökött a városból s mikor az őt öldöző csendőrök a szegszárdi présházban elfogni akarták, revolvert rántott elő, fejbe lötte magát és szörnyet halt. *Antal* Ferenc a szegszárdi kaszinónak és a polgári iskolának is pénztárosa volt, tavaly óta pedig a megyei gyámpénztár kezelésével volt megbízva. Az esetet táviratilag tudatták *Szell Kálmán* belügyminiszterrel, a vizsgálatot pedig szigorúan folytatják tovább, mert valószínű, hogy *Antal*, a ki nagyuri lábon élt és sok pénzt költött, nagyobb összeggel károsította meg Tolnavármegyét.

— **Mindenáron a halál!** Még nem állapították meg pontosan a poldogult *Frigyes* császárné temetési szertartását, de valószínű, hogy hült tetemeit a kronbergi János-templomban teszik ravatalra. Fültnak állítása szerint ugyanis a császárné, amidőn már felismerte válságos állapotát, ezt mondta környezetének:

— Ne itt a kastélyban tegyenek ravatalra, ahol annyit szenvedtem, hanem a kronbergi János-templomban, ahol annyiszor találtam vigaszt szenvedéseimre.

Frigyes császárné betegségének utolsó hónapjairól a *Figaro* intim adatokat közöl, amelyek mostanáig még nem kerültek nyilvánosságra. Így a császárné végtelen fájdalmában semmiféle táplálékot sem akart magához venni, hogy ezáltal véget vessen kínjainak. Megtiltotta, írja a *Figaro*, hogy orvosságot adjanak neki és megparancsolta, hogy senki se közeledjék az ágyához. Kétségbeesésében azt hitte, hogy macskakodásával tulhajtja szervezetének ellentálló képességét s életereje teljesen kimerül. De hasztalan, mert *Renvers* professzor, akit a nagybeteg ágyához hívtak, erőszakkal akadályozta meg a császárnét abban, hogy ilyen uton vessen véget életének. Kiemeltette az ágyból és minden ellenkezése dacára gondos ápolásban részesítette. Ilyen módon még néhány hónapon át életben tartották a szerencsétlen császárnét.

— **Vallás és nemzetiség.** A horváthországi róm kath. magyarok egyre nagyobb számmal hagyják el régi hitüket és térnek át a református vallásra. A tömeges áttérések mélyreható okai vannak. A magyarországi katolikus papság egyenesen *Strossmayer* diakovári püspök magyarfalu politikáját tartja főknak. Maga a csanádi püspök, *Desseuffy Sándor*, úgy nyilatkozott, hogy az áttéréseket nemzetiségi okok készítettek elő. Az áttérések egyébként őszszel még nagyobb mérveket fognak ölteni; már most egész községek jelentették be a róm. kath. egyházból való kilépésüket.

— **Szenzációs rablóhányászat.** *Karánsebesről* írják lapunknak: A Délmagyarországi kőszénbánya részvénytársulat képviselőjében dr. *Szidon Miksa* és *Fülöpp Béla* dr. temesvári ügyvédek f. é. 3646 sz. a. fenyítő följelentést adtak be az osztrák-magyar államvasut-társaság ellen a karánsebesi kir. ügyészségnél. A följelentés szerint az osztrák-magyar államvasut-társaság a délmagyarországi kőszénbánya részvénytársaságnak *Mehádián* lévő bányáiba, melyek szomszédosak az államvasut bányáival, titkon behatolt, onnan éveken át lefejtette a részvénytársaság-szenét és azt saját céljaira fordí-

totta. Az oravicabányai m. kir. bányakapitány-ság közelebb, szakértők közbenjöttével, hivatalosan megállapította, hogy a nevezett részvénytársulat szenét jogosulatlanul fejtették le. Hír szerint a Délmagyarországi kőszénbánya részvénytársaságnak a rablóhányászat által okozott kára megközelíti a hat millió koronát. E bünyenyiti ügy rendkívül szenzációsnak ígérkezik és így érdekel nézhetünk annak kimenetele elé.

— **Házkutatás a „Népszava”-nál.** Ma délután *Dömjén* a budapesti államrendőrségi fogalmazó megjelent a *Népszava* című szociálista lap szerkesztőségében és ott házkutatást rendezett. A lap belügyminiszteri tilalom dacára választási célokra gyűjtést rendezett és be is folyt már 287 korona. Ezt akarta a rendőrség elkobozni, de a szorgos kutatás dacára sem találtak semmit.

— **A visszautasított szegfű.** *Karlsbadból* írja egy kolozsvári menyecske az alábbi, igen érdekes epizódot: Künn reggeliztünk a „Freundschafts Sal”-ban, melynek tulajdonosa a szép *Klapka* névre hallgat. Mindenki egy pontra néz és hallom, mikép mondják németül: „Der schöne Karl kommt” . . .

Lueger volt. Hatalmas szép termete van, szakálla gondozott, de nagyon ősz már, hatalmas fehér szegfű díszíti fekete *Ferenc József* kabátját és létszik rajta, hogy jól esik neki a feltűnés. Mögötte három-négy lépésnyire egy vasbottal felfegyverezett markos bécsi detektív halad, míg körülötte egy csoport fehér szegfűs ur. Ez a vezérkar.

Lueger különben cukorbeteg, még pedig elég előrehaladt stádiumban, mert hét százalékos cukor betegsége van és e miatt észlelhetők már bal arcan ideges rángatózások. Leül reggelizni. Minden szemreá mered és ez neki nagy örömet szerez, mert minden mozdulatára ügyel, hogy „elegáns” legyen.

A szomszéd asztalnál magyar hölgyek ülnek. Feltűnt neki egy szép barna kis menyecske, kinek tüzes bogár szemei, piros pozsgás szép orcái elárulják, hogy magyar. Különben mi ismerjük őt jól, mert kolozsvári szépség, különösen télen látjuk őt gyakran a jégen.

Lueger fizet és távozni készül, de mielőtt ezt tenné, kiveszi kabátjából a szegfűt és a pincér leánnyal oda küldi a szép asszonynak. Az asszony a szegfűt megszagolja és egy megvető mozdulattal a földre dobja. A „schöner Karl” pedig egy szegfűvel szegényebb, de egy tapasztalattal gazdagabb lett . . .

— **Szédelgő könyöradománygyűjtő leányok.** Az aradi rendőrség ma két leányt fogott el Aradon, akik a rácvárosban engedély nélkül és természetesen a maguk céljaira könyöradományokat gyűjtöttek. *Moskovitz Zseni* és *Moskovitz Lina* a két hajadon, akik egy budapesti orvosnak minden valószínűség szerint hamis bizonyítványával járnak házról-házra. Budapestől Aradig minden utbaeső falut végigkoldulván. Az orvosi bizonyítvány gyanus eredetére mutat az is, hogy mikor a két szédelgő leányt *Angel István* dr. alkapitány elé állították, első dolguk volt a bizonyítványt darabokra tépni. A rendőrség fogva tartja a két testvért s a a tőlük elkobzott pénzt a szegény alapnak juttatta.

— **Kiutasított apácák.** Madridi távirat jelenti: Gorunából kiutasították azokat az apácákat, a kik a Charité-kórházban mint betegápolók működtek. Néhány odavaló hölgy késznek nyilatkozott arra, hogy világi betegápolónők kinevezéséig ápolni fogják a betegeket.

— **Óriási pénzhamisítás Párisban.** Páris egyik legelőkelőbb kávéházában hetek óta megfigyelték, hogy arany és ezüst pénzek kitűnő utánzatai halomszámra kerültek forgalomba. A rendőrség figyelmes lett az esetre és rövidesen el is csipte *Magard* állás nélküli pincért, a ki a kifogástalan utánzatokat tömegesen hozta forgalomba. A nyomozás kiderítette, hogy *Magard*

tagja volt annak a nagy pénzgyártó bandának, a mely *Tarabas* aranyműves vezetése mellett és számos résztvevő közreműködésével hosszabb ideje eredményesen munkálkodott. Csak a legutolsó időben mintegy *ötvenezer franknyi* hamis pénzt hoztak forgalomba a hamisítók. Különösen lóversenyeken és mulatóhelyeken adtak tul gyártmányaikon és tagadhatatlanul rekordot értek el a hamis pénzek forgalmába hozatala körül, a mennyiben összesen több száz ezer *frankra rug a forgalomba hozott hamis pénz értéke.*

— **Humánus takarékpénztár.** A szomszéd Békésvármegyében ez idén nagy szomorúság érte a gazdákat: rossz volt a termés, aminek következtetésképp a gazdaközönség anyagi nehézségeknek tekint elébe. A Szarvasi Takarékpénztár a súlyos gazdasági esztendőre való tekintetből közhirre tette, hogy a jelzálogos adósoktól a kamat pontos befizetése mellett a jövő év augusztus haváig tőketörlesztést nem kíván.

— **Romániai zsidók kivándorlása.** Tegnap reggel ismét 48 zsidó érkezett Romániából a *nagyvárad* vasuti állomásra, a honnan személyvonattal mindjárt tovább utaztak Budapestre, a hol más vezetőt kapnak s tovább folytatják utjukat Amerika felé. Az állomáshoz hitsorsosok nagy számban jelentek meg s részesítették segélyben a romániai kivándorlókat.

— **Elfogott kalandornő.** A napokban egy urias külsejű hölgy állított be Budapestre a *Grünberger* Armin örököséi Haris-bazárbeli ékszeres boltjába s ott felmutatván az ujján levő briliáns gyűrűt, kijelentette, hogy egy ahoz hasonlót akar vásárolni. *Grünberger* Simon, az üzlet tulajdonosa egész halmaz gyűrűt rakott a hölgy elé, a ki kis vártatva eltávozott a nélkül, hogy valamit vásárolt volna. Az ékszerész ekkor vette észre, hogy egy háromszáz forintos gyűrű hiányzik. A gyűrű helyett azonban egy talmi utánzat feküdt az ékszerek közt, a melyet a csalónő csak félrevezetésül hagyott a gyűrűk közt. A károsult ékszerész följelentésére a rendőrség kinyomozta hogy a furfangos lopást *Winter* Cecilia követte el, egy többször büntetett szélhámos asszony, a ki hasonló módon szedte rá nemrég *Riemer* Károly királyutcai ékszerészt, a hol mint *Petrovics* főhadnagy felesége mutatkozott be. A tolvaj asszonyt a lakásán le is tartóztatták.

— **Sima Ferenc levele.** A Csongrád megyei Ellenzék tárcájában közli az Amerikába szökött *Sima* Ferenc uti leveleit. Az első levél Konstantinápolyból szól, június 25 ikéről, innen indult *Sima* Amerika felé. Konstantinápolyban nagy tisztelettel fogadták, — persze nem tudták, hogy szökésben van — s báró *Geramb* József nagykövetségi hivatalnok, aki *Sima* szerint egész családjával együtt jól beszél magyarul, vendégeül is szívesen látta. A levélben végül arra biztatja *Sima* a feleségét, hogy induljon utána s inti *Molnár* Jenő képviselőt, hogy ne hanyagolja el a szentesi népet. Amerikában valószínűleg mint „száműzött magyar” fog szerepelni *Sima*; lassankint beleéli magát ebbe a szerepbe, mert már rémképeket is lát s arra kéri a feleségét, hogy kíséret alatt utazzék, míg át nem lépi a magyar határt.

— **Zavargások után.** A kolozsvári rendőrség elleni zavargások teljesen lecsendesültek s a város lassankét visszanyeri régi képét. A katonaságot a városházáról tegnap reggel bevonták, a huszárok azonban készenlében voltak egészen éjjel tizenegy óráig. Lovasőrjáratokat az éj folyamán nem indítottak ki, csak a rendőri szolgálatot teljesítő negyven csendőr cirkált a város utcáin. A készenlében levő huszárok kevéssel 11 óra után, bevonultak a tüzérlaktanyába. A belügyminisztertől kért husz lovascsendőr közül tíz tegnap este megérkezett. Jelentkezés után a helyettes főkapitány a *Biasini* szállodába szállásolta el őket. Ezeket Budapestről hozták, a másik tíz, mely ma reggel érkezett meg, Szegedről jött. Ma éjjel a lovasőrjáratokat már csendőrök és rendőrök fogják szervezni.

— **Baptista temetés.** Bihar megyei, *hosszupályi* tudósítónk érdekes temetésről ad hirt ne-

künk. Meghalt ott a község egyetlen baptista lakójának *Barádsda* János uradalmi hetesnek a gyermeke, akit a felekezeti nagy gyászos szertartással kísért utolsó útjára. A temetésre *Molnár* János berettyóújfalui predikátort hívták el, aki hat igazbíró férfit, három asszonyt és kilenc leányt vitt magával. A koporsó fölött *Molnár* János mondott igazán megható, szép beszédet, majd feunszárnyaló imát, mire a halottat a görög katolikus temetőbe vitték. A baptista nők, kik a szertartásnál segédkeztek, összefogozva, hosszú sorban lépdeltek a koporsó után szomorú halotti dalokat énekelvén. A sir szélén a predikátor ismét beszédet mondott, amelynek némi térítési jellege is volt ezuttal, amennyiben kilátásba helyezte, hogy visszatér a községbe és híveket fog toborzani a felekezetének.

— **Apa a leányáért.** Megrendítő eset történt tegnap Mosorin községben. A szerbeknél ugyanis az a szokás, hogy a szerelmes legény elrabolja a szíve választottját s miután pár napig távol vannak, visszatérnek a szülei hához s azután törvényesen egybekelnek. *Gágity* Gyuró mosorini legény is régóta udvarolt *Stipetics* Milán leányának, a kit a múlt hetekben a cséplőgéptől rabolt el és vitt ki egyik rokonának a szállására, hol a szerelmes pár majdnem hét-hétig volt együtt. A szülőknek feltűnt leányuk hosszas elmaradása, de mert a legény vagyonszülők gyermeke, nem sokat törődtek a dologgal. E hét elején azután a megszökött leány váratlanul megérkezett, de csak egyedül. A szülők kérdésére előadta, hogy az öreg *Gágity* vasárnap megjelent a szálláson s előbb a fiával beszélt s azután őt felszólították, hogy távozzék a tanyáról. A leány ekkor kérte a legényt, hogy legalább kísérje haza a szülei házához, de az öreg *Gágity*, a legény apja azt felelte, hogy ha el nem takarodik, hát csendőrökkel hajtja el a háztól. *Stipetics*, a leány apja, végtelenül fölháborodott a történetek fölött és elment *Gágity*hoz, hogy ezt kérdőre vonja. *Stipetics* először is a fiatal legénnyel találkozott *Gágity*ék udvarán, hogy hát mi fog történni leányával. A legény az apjához utasította *Stipetics*et, a ki a szobában találkozott *Gágity*val. A két ember között csakhamar heves szóváltás támadt, miközben *Gágity* ki akarta dobni *Stipetics*et a szobából, mire *Stipetics* egy bal-tát kapott fel s azzal több csapást mért *Gágity*ra, a ki ennek következtében elesett. A zjra befutott *Gágity* legényfia is, de *Stipetics* ezt is torkon ragadta s addig verte fejbe a bal-tával, a míg összeesett és meghalt. Az összefutott szomszédok nem mertek a gyilkoshoz nyulni, a ki még a *Gágity* udvarán megmosakodott s azután elment a csendőrséghez, hol letartóztatták.

— **Megszökött nagykereskedő.** Bécsből táviratozzák, hogy *Grab* Frigyes ottani papirnagykereskedő kétszáz ezer korona adósság hátrahagyásával megszökött. Hollétét nem is sejtik.

— **Orosz kém Magyarországon.** Szenzációs letartóztatás foglalkoztatja most állítólag a közös hadügyminisztériumot, mely előreláthatatlan bonyodalmakat teremthet a monarchia és Oroszország diplomatái közt. Néhány nappal ezeiótt érkezett a Budapest szomszédságában levő *Orkény* községbe egy férfi, aki *Bergman* Izraelnek adta ki magát s mindenütt azt hangoztatta, hogy nagyobb mennyiségű dinnye vásárlása céljából egy pár napot ott fog tölteni. *Orkényi* tartózkodását az idegen nem dinnyevásárlásra akarta fölhasználni, hanem az ott táborozó tüzérseg eminens titkait megtudni. Ezt úgy remélte elérni, hogy több közembert és egy tűzmestert több száz koronával vesztegetett meg. *Bodnár* István tűzmester is kapott ajánlatot. Ez azonban följelentette *Bergmann* a parancsnokságnál. A hadi törvényszék megindította *Bergmann* ellen a vizsgálatot, akiről kitént, hogy *Kretinszky* Mihályovics Mihály lengyel származású 38 éves tűzertiszt. A budapesti hadstparancsnokság *Mihályovicsot* elfogatta és a budapesti katonai fogházba helyeztette szigorú őrizet alá. Ez ügyben a vizsgálatot a legszélesebb mederben folytatják.

— **Az udvarlás vége.** *Kis-Jendröl* írja tudósítónk, hogy a községi legelőn legeltette egy

szép leány az öt kocáját, amikor egy *Koller* Györgye nevű legény az uton beszédbe elegyedett vele. Hogy mi minden történt a beszélgetés alatt, arról hallgat a tudósítás, de a vége az volt, hogy a legény Elek községre hajtotta be az öt kocát és olcsó áron kínálta megvételre. A csendőrségnek föltűntek a szokatlanul olcsó disznók és csakhamar kiderítették, hogy a legény úgy lopta el a leánytól őket egy — gyöngye pillanatban.

— **Olcsó utazás Budapestre.** Szent-István napján, az államvasut mérsékelt áron fogja az utasokat Budapestre és visszaszállítani. Augusztus 15-től 20-áig ugyanis menetérti jegyeket fognak kiadni és pedig olyképp, hogy az I. osztályban két II. osztályu, a II. osztályban pedig két III. osztályu egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. oszt. rendes menet-jeggyel utazhatnak, a fővárosba és vissza. Gyorsvonatnál a megfelelő gyorsvonati jegyek váltantók, tehát az utazás 20-ika előtt nem történhetik, sem 21-én este után. Megjegyezzük, hogy az I. és II. kocsiosztályban utazók a visszatérés alkalmával is mindkét menetjegyet tartoznak felmutatni, miért is Budapestre érkezve, ezek a jegyek csak előmutatandók, de le nem adandók.

— **Leégett gyár.** Budapestről telefonozzák, hogy *Haas* Adolf budapesti kereskedő lipót-újvári taningyára az éjjel porráégett. A kár igen nagy.

— **Katonazene a Baross-kioszkban.** Holnap, szombat este 8 órától a háziezred zenekara a Baross-kioszkban hangversenyt tart.

— **Élve eltemetett munkások.** Három munkásember szerencsétlenségéről értesít bennünket titeli levelezőnk. Mint tudósítónk írja, Tittel közelében nemrég egy sörgyár építéséhez fogtak s a csiráztató és egyéb pincerészek kiásásán most dolgoznak a munkások. A hely magas fekvése miatt a pincéket jó mélyre kellett leásni úgy, hogy néhol a pincerészek 4—5 méter mélységnyire van. Egy ilyen pincerész kiásásával voltak elfoglalva *Csebenác* György *Vasziés* Milán és *Kupiszárovcis* Stévo vilóvi lakosok. A három ember éppen egymás mellett állott, a mikor a meglazult magas földfal leomlott és maga alá temette őket. A többi munkások, kik távolabb dolgoztak, nem vették észre, hogy három társuk a föld alá került s a földomlás után, a mi este 7 óra tájban történt, nyugodtan távoztak. Éjjeltájban érkezett *Csebenác*nak felesége a munkatelepre, hogy megtudja, hol maradt a férje. A telepen azonban nem találta férjét, de feltűnt az asszonynak, hogy a férje és a másik két munkatársának a felsőruhája ott feküdt a földomlás közelében. Az asszonynak szörnyű gyanuja támadt s a telepen alkalmazott örök segítségével elkezdtek a beomlott földet széthányani. *Csebenác*nak alapos volt a gyanuja, mert alig egy félórai munka után már ráakadtak a három ember holttestére. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségnek a hiányos felügyelet volt az oka, a miért is *Pozárovcis* Milán munkafelügyelőt a vizsgálóbíró rendeltére a csendőrség letartóztatta.

— **Chicago város fizetésképtelen.** A két millió lakossal bíró Chicago városa nem tudja az alkalmazottait fizetni és a dolog már odáig jutott, hogy az utcseprők is abbahagyták a munkát. Mindennek az az oka, hogy a városnak egy nagy kölcsön iránt való tárgyalásai meghiúsultak. A polgármester azt állítja, hogy a helyzetnek a tőkepénzesek és a gazdagok az okai, a kik szerinte csalásokat követtek el és kivonták magukat az adófizetés alól. A gazdag adófizető polgárok viszont azt mondják, hogy a várost kormányozó politikusok kifosztották a városi pénztárt. A város adóssága csak 16 millió dollár, a baj azonban ott van, hogy a törvény megtiltja, hogy a városnak több adóssága legyen, mint a mennyit a megadóztatott ingatlanok értékének öt százaléka kitesz.

— **Mojsze** Milán nagybecskereki cigányzenekara még csak két estén át fog játszani a Fehér Kereszt téli kertjében: holnap szombaton és vasárnap.

— **Elveszett** ma délután a *Wadowszky* féle üzletből a *Deák* Ferenc-utca torkolatáig egy női két-

felelő tula óra, belső fedelén K. I. monogrammal, a becsületes megtaláló illő jutalomban részesül Weisz Zsigmondnál a Domány-irodában. — A Neuman-ház-tól a cipőtermelő szövetségig (Templom-utca) elvesszett egy kis arany amulet. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül.

— **Ujtás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiái tag műtermében Szabadság-tér 16., (Domány-palota.) Telefon 358. Minden vásár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **T. Üzletfeleink szives tudomására** hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősségei ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Arad a mult hóban.

— A polgármester jelentése. —

Arad, augusztus 9.

Sulac Gyula kir. tanácsos, polgármester, július hóra vonatkozó jelentését a következőkben terjeszti elő a köztörvényhatósági bizottságnak:

(A tifusz-esetek.)

A közegészségügyi viszonyok hanyatlása jelentkezett, a betegülések szaporodtak s a halálozások száma is emelkedett. Az összes halálozás 15-tel, a városi illetőségűeké szintén 15-tel emelkedett. A betegségek közül a gyomor és béluham hurutos-lázás betegülései, a kisdetek között a nyári hasmenés voltak napirenden. A tüdők lobos és gümőkörös bántalmi gyéribben jelentkeztek.

A heveny fertőző kórfarmák közül a rendkívüli száraz és hó időjárás befolyása alatt az urynevezett talaj betegségek, a maláriás és typhus szerű betegülések sűrűn léptek fel. A typhus nevezetesen 21 esettel volt bejelentve. A vörheny 19 eseten s a kanyaró 1 eseten kívül más ragályos betegülés nem tapasztaltott.

A trachomás betegek száma volt június hó végén 10, szaporodott 1, gyógyult 3, maradt 8, a kórházban kezeltetik 7, idegen 4. Elhalt összesen 111 egyén, 60 férfi, 51 nő, az elhaltak között helybéli 100, idegen 11. Baleset következtében meghalt 1, öngyilkosság előjött 4, halva született 2. A városi lakosság halálozási évi aránya 1000: 22.3 A megyei közkórházban ápolatott 457 egyén, az izraeliták kórházában 9, összesen 466, ezek közül gyógyult 126, javult 99, meghalt 20. Az ápoltak között helybéli illetőségű volt 41.

A népesedési vis onyokban változás nem állott elő. Élve született 131 gyermek, 55 fiu, 76 leány; törvényes 114, törvénytelen 17. A születések évi aránya 1000: 29.1. Házasság kötött 33.

(Rendőri ügyek.)

A személy- és vagyonbiztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 89 esetben fölmerült kisebb tolvajlás tettesei 63 esetben kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál június hóról elintézetlen maradt 98 ügy, július hóban befolyt 282, elintézés alatt állott összesen 380, ebből elintéztetett 275, tárgyalás alatt maradt 105. Letartóztatott, részben előállított 153 egyén, ezek közül elintéztetett 114, a bíróságnak átadatott 7. Kiutasított 51. A kapitányi hivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 27. Letartóztatva volt 166 egyén, eltoloncoltatott 25.

A bejelentési hivatalnál bejelentetett 1336 beköltözés és 1323 kiköltözés. Bejelentés mulasztásért büntetett 48 egyén. Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 666 cseléd és 2337 gyári munkás. A vendéglőkben szállva volt 895 utas. A szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 74, büntetett 37 cseléd.

(Ipar-ügyek, szegények.)

A kapitányi hivatalnál, mint iparhatóságnál iparjogositványt nyert 18 iparos, 16 kereskedő, iparát áthelyezte 3 iparos, 1 kereske-

dő, megszüntette 8 iparos, 4 kereskedő. A tanonc lajstromba bejegyeztetett 6 iparos, 8 kereskedő tanonc; felszabadult 2 iparos, 4 kereskedő tanonc. A viszony megszünt 1 iparos, 1 kereskedőnél. Iparkihágási ügy tárgyalatott 28, büntetett 15 iparos, 8 kereskedő. Munkakönyvet kapott 19 segéd, azzal jelentkezett 70, ideiglenes igazolványt kapott 8, azzal jelentkezett 8.

A városi szegény ápolában elhelyezve volt 102 egyén, kibocsájtatott 1, meghalt 1, július hóban felvétetett 5, maradt e hó végén 105. Élelmezésükre 3207 adag melegétel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. A havi segélyben részesített szegények száma volt 642, július hóban felvétetett 15, a segély megszüntetett 2-nél, maradt e hó végén 655. A város közönsége által tartott árva és lelenc gyermekek száma volt 17. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt június hó végén 123, júliusban bejelentetett 3, anyjának visszaadatott 2, meghalt 1, maradt e hó végén 123.

(Egyéb ügyek.)

Tűz 1 esetben volt, nagyobb arányokat azonban nem öltött.

A községi bíróságnál július hóban befolyt 1380, ebből elintéztetett 1380. Végrehajtás foganatosított 337, árverés azonban nem tartott.

A katonai ügyek szabályszerűen vezettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 223 közös hadseregbeli és 70 honvéd-tartalékos. Utóállított 1 helybéli és 1 idegen illetőségű hadköteles. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 9 tábornok, 11 törzstiszt és 46 főtiszt.

(Adó, és pénztárak.)

Az adóbehajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adó 80900 kor 53 f. leiratott 1370 kor. 86 fill. összesen 322771 kor. 39 fill. hadmentességi díj 398 kor. 49 fill., jog- és bélyeg illeték 11980 kor. 38 fill. leiratott 378 kor 91 fill., összesen 16236 kor. 41 fill., utadó 3871 kor. 85 fill., leiratott 37 kor. 97 fill., összesen 3909 kor. 82 fill., átírási díj 2304 kor. 48 fill., iparkamarai díj 76 kor. 75 fill., idegen közadó 1055 kor. 96 fill., leiratott 8641 kor. 50 fill., összesen 9397 kor. 46 fill., szárazér szabályozási költség 860 kor. 15 fill., csatornázási költség 4388 kor. 7 fill. Az árvapénztár forgalma volt bevételben a mult havi maradvánnyal együtt 530690 kor. 43 fill., kiadása 26902 kor. 56 fill., maradvány 603798 kor. 87 fill.

A házi pénztár bevétele volt 136030 kor. 15 fill., kiadása 127630 kor. 29 fill., maradványa 8405 kor. 86 fill. Az utépitési alap bevétele volt 28534 kor. 66 fill., kiadása volt 14907 kor. 24 fill., maradványa 13627 kor. 42 fill. A különféle alap bevétele volt 794726 kor. 26 fill., kiadása volt 93627 korona 49 fillér, maradványa 701568 korona 77 fillér. Követvám befolyt 5189 kor. 77 fill. Helypénz 8086 kor. 50 fill. Partvám 498 kor. 90 fill., összesen 13874 kor. 42 fill. Kiadás volt 1874 kor. 91 fill., maradt tiszta jövedelem 11909 kor. 61 fill.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 75 drb. folyadék mérték, 828 drb. hordó, 47 drb. száraz tárgy mérő, 40 drb. mérleg, 45 drb. súly. Hitelesítési díj befolyt 908 korona 36 fillér.

Az állategészségügy kielégítő volt. A fertőző betegségek közül észleltetett ugyan egy udvarban egy állaton a lépfene, egy esetben pedig a takonykór, a betegség azonban nagyobb arányokat nem öltött.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **Az Erzsébet jótékony asztaltársaság** szombaton este a Mirtl-féle vendéglőben rendezett heti értekezletet tart, melyre ez uton is meghívja a t. tagokat az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cs. J. Arad. Eljegyzési hirt csak az esetben küldünk, ha azt maga a család küldi be hozzánk.

Egy hadapród naplójából. Még nem olvastuk el. Ha jó, sorra fog kerülni.

Egy turista. Augusztus 4-én történt kirándulásról augusztus 10-én nem hozunk referátát. Ma már kissé gyorsabb szárnyakon jár a sajtó.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Hüvös, szelesre fordult az időjárás, mintha az üzletet akarná megjavítani.

Az idei buza-termés gyenge eredménye dacára, a mai hetipiacon nagy volt a behozatal, de ebben része van az adósrófnak és a bérlet lejáratának.

Gazdáink nagy része tartózkodik az eladástól, mert szerinte jobb árakat fog elérni, melyet érdemes bevárni.

A kapás veteményekről valamivel kedvezőbb híreket kapunk.

Mintegy 4000 métermázsas buza kelt el 5—10 fillérrel magasabb áron, míg 500 métermázsas tengeri változatlan. Egyéb gabbanem kisebb hozatal, tartott árak mellett.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

U és uj I-ső minőségű buza 7.50—7.60.

U-buza közép minőségű 7.20—7.30.

Tengeri 4.70—4.80.

Uj rozs 5.90—6.00.

Uj árpa 5.70—5.80.

Uj zab 5.50—5.60.

Az irányzat változatlan.

— **Beteg szerb marhák Budapesten.** Említettük, hogy nagyobb számú tüdőgyulladásos szerb marha érkezett a budapesti marhavásárra. A vizsgálatot a közlelmezési ügyosztály megtette, a beteg állatokat a közbiztonság elköltözteték s a hatósági állatorvos véleménye alapján megkezdtek a kényszer-végátást. Ma az ügyosztály jelentést tett a dolgról *Matuska* Alajos helyettes polgármesternek. E szerint az állatok vágását holnap megkezdik s a húst, mint különben teljesen egészséges, *kiméretik*. Érdekes, hogy a zsidó hitközség nem akarja ezeknek az állatoknak a húsát, mint kóser húst átvenni.

— **A szőlő-kénegezés érdekében.** A földmivelésügyi miniszter, a szőlők szénkénegezése tárgyában erélyes intézkedéseket tett. Minthogy ugyanis azt tapasztalta, hogy azok a szőlőtulajdonosok, kik a szőlők fölújítása céljából *állami kölcsönben* részültek, nem teljesítik mindannyian a szénkénegezést, figyelmezteti az összes birtokosokat, hogy a megkövetelt gyéritő-eljárást a legszigorubbán hajtsák végre, különben a *kölcsönt föl fogja mondani*. Hogy a szőlőbirtokosok teljesen tájékoztatva legyenek az eljárásról, a miniszter utasítást nyomtatott ki s osztott szét s állami munkavezetőket rendelt ki az eljárás bemutatására. Gondoskodott a miniszter arról is, hogy a gazdák részére elegendő szénkénegező álljon a rendelkezésükre az állami tárházakban.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi hitelezők egyesülete augusztus 7-én a következő fizetésektelenségeket tette közé: *Mittelman Adolf*, kereskedő, *Eperjes*. — *Blau Mór*, kereskedő, *Tokaj*.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, augusztus 9.

Magyar aranyjárdék 40/0	118.45
Magyar koronajárdék 40/0	93.20
Magyar arany 41/20/0	121.50
Magyar ezüst 41/20/0	100.80
Magyar keleti vasut	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar Italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeménysorsjegy kölcsön	173.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.50
Osztrák papírdárdék	98.75
Osztrák járdék ezüst	98.85
Osztrák járdék arany	118.—
Koronajárdék	95.75
1860-iki allamsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	1675.—
Magyar hitelbank részevény	650.—
Osztrák hitelbank részevény	642.50
Osztrák-magyar államvasut	633.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.02
Német birodalmi márka	117.12
London	239.80
Páris	95.05

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, augusztus 9.

Déltőzsde. A buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 15,000 métermázsza került forgalomba, változatlanul tartott áron. Egyéb gabonának változatlanok, árpa lanya. Időjárás szép.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	8.05— 8.06
Buza 1902. áprilisra	8.42— 8.44
Rozs októberre	6.70— 6.71
Zab októberre	6.21— 6.22
Tengeri augusztusra	5.18— 5.19
Tengeri szeptemberre	5.26— 5.27
Tengeri 1902. májusra	5.10— 5.11
Repeze augusztusra	13.80—13.90

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.07— 8.08
Buza 1902. áprilisra	8.43— 8.44
Rozs októberre	6.73— 6.74
Zab októberre	6.24— 6.25
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	5.27— 5.28
Tengeri 1902. májusra	5.12— 5.13
Repeze augusztusra	—

Zárul 5 órakor:

korona

Osztrák hitelrészvény	646.75
Magyar hitelrészvény	653.50
Leszámitóbank részvény	429.—
Rima-Murányi vasmű részvény	447.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	634.50
Közuti vasut	575.—
Városi villamos vasut részvény	284.—

S z e s z ű z l e t.

— Augusztus 9. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, belcértve 0 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12-30—13— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Augusztus 9. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 80 — 82 fillérig. Oreg közep páronként 300—400 kilogram sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 87 — 88 fillérig. Fialat közep páronként 251—320 kilogram sulyban 88 — 89 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 87 — 88 fillérig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon fe.üll sulyban — fillérig. Közep páronként 240—280 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Közep páronként 250—320 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachl) Nehéz páronként 240 kilogrammon felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Szerioi: Nehéz páronként 280 kilogrammon felül sulyban 88 — 89 érig. Közep páronként 240—260 kilogram sulyban 86 — 88 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 86 — 88 fillérig. Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillerekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sortések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40/o vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak. Sertéslétszám. Augusztus hó 6. napján volt készlet 46,841 darab, augusztus hó 7. napján felhajtott 848 darab, augusztus hó 7. napján elszállított 494 darab, augusztus hó 8. napján maradt készletben 47,195 darab. Uziat: Változatlan.

NAPIREND.

Augusztus 10. Szombat. Róm. kath. naptár: Lőrinc. — Protestáns naptár: Lőrinc. — Izraelita naptár: Sabbat, Rech. — Görög-keleti naptár (juliuss 28.): Nikánor. — A nap két 4 óra 34 perckor, nyugszik 7 óra 3 perckor. — A hold két 0 óra 21 perckor, nyugszik 4 óra 3 perckor. Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 762.2 milliméter, délután 2 órakor 761.0 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 16.4, délután 2 órakor C° + 25.7. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EN. 5, délután 2 órakor EN. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor felborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában Csepegés. Időjelzés. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hőemelkedés, helyenként csapadék, zivatarok. Szabadságsarol emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér. Költősej-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Breklye-csüzeum helyisége mellett ülésterem. Augusztus 10. Az új-aradi kereskedő ifjuság táncpróbája (Szoló-kert.) — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása Szlatinára. Augusztus 11. Az aradi kereskedő ifjuság táncvigalma (Városliget.)

Augusztus 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor. Augusztus 15. A pankotai önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Fehér Kereszt.) Augusztus 17. Az aradi orvosok bálja Menyházán. — A kurtícsi iparos-olvasókör táncvigalma. Augusztus 18. A „Zarand“ kerékpáros-egylet kerékpár versenye a brád-nagyhalmágyi országuton. — A csermői önkéntes tűzoltó-egylet táncmulatsága (Kaszinó-kert.) Augusztus 18—19. Az aradi szabóiparosok országos kongresszusa.

C S A R N O K.

A bácskai oroszlán.

Irtá: **Kemechey Jenő.**
(Vége.)

Reggel az ákác-sorban meglátta a fehér ruháját. Elhatározottan esztett hozzá. Nem fogja keresni a szavakat. Egyszerűen csak mondja neki: Eta imádom! Kell ennél több? De mikor már előtte állott s a leány tekintetével találkozott, elszorult a szive, elsápadt arra a gondolatra, hogy hátha visszautasítják és nem tudott kinyögni egy árva szócskát sem.

Eta vigan köszöntötte. — Jó reggelt. Mi hozott nekem? Pacséry fölemelte a fejét s a zsebéhez kapott.

— Magamnál felejtettem a legyezőjét meg a keztyűjét — felelte zavartan, — azt akarom átadni s nyujtotta a leánynak a maga keztyűjét.

Eta ránézett és elkacagta magát. hogy a feje, a két válla reszketett hozzá: — Hisz ez nem keztyű, ez lábzsák.

A szégyenlős legény erre a kacajra vérig sértetten, dacosan fölemelte a pirba borult fejét, aztán megfordult és elietett. Lába döngött alatt a föld. Egy fiatal akácfát, amely kihajlott az utra, letört töben és rá taposott. Maga fogta be a lovait a nyergesnek véresre pattant a bőre, amint rácsapott. Huzáig meg sem állott.

Ettől az időtől fogva a bácskai oroszlán azt tartotta, hogy a tej a bornyunak való; busulni pedig busuljon a ló, mért nem lett püspök! A pacséri kastély hangos lett a jókedvtől, muzsikától. Az évi zabtermésből pedig nem adtak el egy vékányit se, kellett a vendéglovaknak. A nagy ebédő közepén kecskelábokon ott terpeszkedett egy csónak. (Valamikor valaki ült benne.) A huszár azt megtöltötte borral. A vendégek körülülték s amig ki nem ürült, addig az elázott vendégnek is ott kellett ülnie.

Igy történt aztán, hogy a bácskai oroszlán tizánhat álló esztendeig ivott, duhajkodott s azt beszéltek, tizánhat esztendön keresztül, mindig pityókos volt. Egyszer már meg is simította a guta, de kiheverte hamarosan. Unokahugai, — két szép asszony, — ettől fogva minden héten meglátogatták és szerető gondoskodással vették körül. A konyakos és likörös üvegeket úgy el tudták rejteni, hogy egy napig sem akadtak a nyomára, az ebédnél mihelyt lehetett, föleresztették a bort vízzel s költő nem eszelhet ki szebb verseket, mint aminő dicsérettekkel elhalmazták a szifont, amely gyöngyözik, nincs szünete a pezsgésének, jó appetitust csinál s hogy oltja a szomjat, milyen enyhítő s gránátalma izzel minő zamatos! Ellenben a bor

Három álló esztendeig tartott ez a zsarnoki gondoskodás és nyöngéd szemrehányás. Az oroszlán kifakadt:

— Ej! hagyjatok békét. Nekem úgy jó, ha pityókos vagyok, hát pityókos leszek. Punktum!

És pityókos is volt mindig, kifogott minden asszonyi fufangon. De már a zsarnokoskodás türelhetlen volt s egyszer véletlenség-ből meghallott egy panaszos szót az egyik unokahuga szobájából:

— Borzasztó ez a Lajos, sose józan. Ha végrendeletet csinálna: Aajt megsemmisítenék. Azt mondanák: sohase volt józan. És ezt be lehetne bizonyítani. Borzasztó!

Másnap Pacséry Lajos eltolta maga elől a poharat.

— Nem iszom! — mondotta, — vizet adjatok.

És egy álló hétig nem vett szájába szeszt, habár bőven gondoskodott vendégekről. A hu-

gait pedig a szeretet ezernyi apró jelével elhalmozta.

— Sirhatném drágáim, — mondogatta, — amikor megölellek benneteket.

Hetednap fölkel a vendégei közül s azt, mondta, hogy sürgős irni valója van. Bement a másik szobába, a függönyt félrehuzta, hadd lássák, hogy ir. Mikor készen volt az irással, magához kérte a barátait.

— No cimborák, ezennel tanuságtételre hivlak benneteket. tanuskodjatok arról, hogy egy hete nálam vagytok, hogy nem ittam bort, pálinkát s a józann eszemnél va-yok.

A cimborák kacagtak. — Tökjózan vagy cimborá. egy hét alatt még a borban usztatott stopli is kijózanodott volna.

— Hát akkor itt ez az irás, előttemeztetek, a végrendeletem.

— Ugyan hova gondolsz? A két szép asszony sirva borult a széles mellére. Magához ölelte őket, megsimogatta a selyem hajukat és megcsókolta őket igen érzékenyen.

— No cimborák, irjátok alá mind a tizen- négyen és pecsételjék meg!

Másnap ott találtak az egykori palicsi csónak mellett megmerevülten. Az egyik kezében egy pár női keztyűt s egy tolgelyezőt szorongatott. A végrendeletében minden vagyonát odatestálta — a magyar tudós akadémiának, a hugainak csak a pincéjét hagyta. [Aki utolsó perceiben olyan bölcs testületre testál, mint az akadémia, az már csak okos ember. Nem lehetett a tréfás végrendeletet még csak meg se támadni.]

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Radnáról este 6.35	Személyvonat este 8.57
Gyorsvonat este 7.18	Gyorsvonat délelőtt 8.08
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 9. —

Nádor szálloda. Neg Mihály lelkész Egres. — Schiller György lelkész Hidegkut. — Oltványi Ferenc titkár Temesvár. — Neiser Adolf kereskedő Apatin. — Hamer Antal Elek. — Angelina Tivadar Talpas.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Aradi nyári szinkör.

Szombaton, 1901. évi augusztus hó 10 én

A model.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írták: Leon Viktor és Held Lajos. Zenéjét szerette: Suppé Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Perezsi Sylvia Mátyai A.	Nikoló, fla . . . Rubos A.
Stella, leánya Tomcsányi R.	Coletta . . . Felhő Rózsi.
Stirio Tamás Polgár S.	Madrini, tiszt Arkossy V.
Tantini, festő Boda Ferenc.	Egy szolgáló Solyom L.
Clava, fonó Szadai F.	Teréza . . . Garai Ilona.
Martinezza . . Tolnainé.	Virágáros . . Bittera Erzi.

Közdete 7 és fél órakor.